

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A megváltozott viszonyok között módosultak szakszervezeti feladataink

Beszélgetés Gricserné Heszy Enikő főtitkárral

1990. január 1-jével megalakultak a posta utódvállalatai. Az egységes Magyar Postából három országos nagyvállalat, 15 kft., néhány alapítvány és két hatósági feladatot ellátó önálló államigazgatási szervezet jött létre. A Postások Szakszervezetének a múltban egy partnere volt, a Magyar Posta, mint munkáltató. Most viszont a szakszervezet több mint húsz munkáltatóval kerül kapcsolatba, húsz munkáltatónál kell a különböző dolgozói csoportok érdekképviselését, érdekvédelmét ellátnia. Ezzel egyidejűleg, januárban megkezdődtek a szakszervezeti választások.

— Miért nem lehetett a szakszervezeti választásokat is a posta átszervezésével egyidejűleg megtartani?

— Minden postás, aki részt vett az átszervezés munkájában, báltonfüredi értekezletünk óta tudja, hogy a posta konkrét átszervezési munkáira a tervezett 6 hónapnál lényegesen rövidebb idő, másfél hónap állt rendelkezésre. Sok esetben csak december utolsó napjaiban tudta meg egy-egy postás dolgozó, hogy melyik utódvállalathoz, vagy szervezethez kerül. Szakszervezeti választást indítani — már az első lépcsőfokon is — csak akkor lehet, ha ismerjük és tudjuk, hogy kik azok az emberek, akik egy munkahelyen egy munkahelyi közösségben dolgoznak, mert ők fogják megválasztani a saját bizalmijukat. Tehát egyértelmű, hogy csak a szervezet konkrét, személyre szóló szétválasztása után kezdhető a munkavállalók érdekképviselését, érdekvédelmét ellátó szakszervezeti tisztségviselők választása. Ebből adódik mai nehézség helyzetünk, gondunk ebben az átmeneti állapotban, ami eltart a májusban tartandó kongresszusunkig.

— Mi a logika abban, hogy mi az országos kongresszus után tartjuk?

— Az, hogy az országos szakszervezeti kongresszus után tartjuk, abban nincs logika, ez egy kényszerpálya. Ha jó szakszervezeti tisztségviselőket akarunk választani, ezt nem szabad „kutyaftutásban” végezni, meg kell adni rá a megfelelő időt. Tehát nekünk nem az országos kongresszushoz kell igazodni, hanem saját feladatainkhoz. Már 1988-ban, a Füreden tartott országos titkárin tudtuk azt, hogy a mi kongresszusunk csak az országos kongresszus

után tartható meg, tehát erre készültünk. Abban viszont bízunk, hogy lényegesen hamarabb ismerjük meg a posta új szervezeti felépítését, hamarabb történik intézkedés a konkrét átszervezésre, így az országos kongresszus idejére legalább már az alapszervi és a középszintű választásokon túl vagyunk, tehát tudunk működtetni egy átmeneti fórumot, az országos alapszervi titkárok tanácsát.

— Ha nincsenek meg a választások nálunk, akkor mi mit tudunk képviselni a központi kongresszuson?

— Nem vagyunk egyedül, a vasutasok is az országos kongresszus után tartják saját kongresszusukat. A postászsakszervezet eddig a SZOT-hoz tartozott, véleményünk szerint megválasztott küldötteinknek a jog és hatásköre arra terjed ki, hogy ezt a jogfolytonosságot deklarálják, hogy alapítógatok kívánnak lenni. Természetesen az átalakuló postászsakszervezet a szövetség májusi kongresszusán ismét megvitatja az összes korábbi kötelezettségvállalással együtt azt is, hogy kíván-e az országos szakszervezeti szövetséghez csatlakozni vagy nem.

— Mik a szakszervezet legfontosabb napi teendői?

— Az átszervezés rövid ideje azt is jelentette, és erre tulajdonképpen a novemberi füredi tanácskozás után számítanunk kellett, hogy 1990. első felében kell azokat a gondokat, problémákat rendezni az utódvállalatok és szervezetek között, amelyek a működőképességüket, és így közvetve az ott dolgozók élet- és munkakörülményeit befolyásolják. Tehát ezeknek a problémáknak a rendezése, kiigazítása időben teljesen egybeesik a választásokkal. Ez a kettős feladat egyszerre jelentkezik.

— Mit szabott meg a szakszervezet a dolgozók nevében az átszervezés feltételeként?

— Elsősorban a bérlemaradás megszüntetését. Ezt a feltételt a kormány elfogadta, így vált lehetővé a Posta Vállalatnál összesen 25 százalék (ebből az elismert bérlemaradás 22 százalék), a Távközlési Vállalatnál összesen 30 százalék (ebből az elismert bérlemaradás 17 százalék), a Műsorszóró Vállalatnál összesen 20 százalék bérfejtését január 1-jétől.

— A további feltételünk az volt, hogy minden utódvállalatnál meg kell előzni az újabb bérlemaradás keletkezését. A közszolgáltatást végző postavállalatnál ez azt jelenti, hogy a népgazdasági átlag bérkiáramlással azonos mértékű, tehát 16 százalék adómentes bérfejtést igényeltünk; ennek lehetőségét a kormány megadta. Természetesen a tényleges forintfedezetet a vállalatnak kell teremtenie. A versenyszférába került utódvállalatoknál pedig a szakképzett, kvalifikált dolgozók megtartása érdekében az eddigi bérfejtésen kívül még legalább 10 százalékos bérfejtést tartunk szükségesnek.

— Minden vállalat azonban csak az éves terv készítésekor tudja véglegesen konkretizálni a további bérfejtés mértékét. Az ez évi tervet viszont a korábbi gyakorlathoz képest az átszervezés miatt csúsznak. A Magyar Posta lezárja a 89-es évet a tényleges mérlegadatokkal, várhatóan februárban, a vagyonszétosztást és mindenfajta pénzügyi, s egyéb konkrét szétosztást és kötelezettséget figyelembe véve az idei tervet március–áprilisra készülnek el. A tervet szakszervezeti fórumokon való megvitatásakor kell megegyeznünk a végleges mértékben.

— 1990-et mindenképpen átmeneti évné kell tekinteni, átmenetnek az utódvállalatok és főleg a kft.-k önállósága szempontjából is, mert az alapítók

ximálisan oda kell figyelniük a kft.-k és alapítványok konkrét gondjaira, amelyek valóban az éves terv végleges összeállításakor kerülnek napfényre. És akkor a megfelelő korrekciókat meg kell tenni, annak érdekében, hogy ezek a kft.-k működőképessé és az alapítványok feladatukat valóban ellátni tudók legyenek. Itt sajnos, kiütközik a másfél hónap rövidsége, s az, hogy a alapító okiratokat a kft.-k csak januárban tudták benyújtani.

Magyarul, január első felében szinte működésképtelenek voltak.

— Szinte. Tisztán jogilag fogalmazva, nem volt bankszámlájuk, hiszen amíg be nem nyújtják a cégbíróságon a bejegyzési kérelmet, semmi olyan jogkörrel nem rendelkeznek, mint egy önálló társaság vagy vállalkozás Magyarországon.

— Mi volt a második feltétel?

— A másik feltételünk volt a foglalkoztatási biztonság, hogy egyetlen postás se váljon feleslegessé. Tavaly többször megígérte a posta első számú vezetője, meg mások is, s mi is kértük annak a garanciáját, hogy egyetlen dolgozó se váljon feleslegessé. Ezt így az átszervezés során teljes mértékben nem sikerült teljesíteni. Az jellemző viszont, hogy a postagazgatóságokon, akár a vidékieknél, akár a budapestieknél egyetlen ember sem vált feleslegessé. Az alakuló kft.-knél egy-két területen viszont előfordult. Ezeknél részint éltek a korkedvezményes nyugdíjazással, amire a posta az átszervezés miatt lehetőséget kapott, részint közös megegyezéssel váltak meg egymástól, itt alkalmazva a ksz decemberi módosításával megfogalmazott 6 hónapos felmondási időt. Egy-két területről érkezett hozzánk konkrét panasz, ezeket az ügyeket a jogsegélyszolgálatunk folyamatosan intézi.

— Ez a hat hónapos felmondási idő hat hónapos egyösszegű végkielégítést is jelent, tehát hat hónapi átlagfizetést?

— Igen. A tervezőirodánál volt például probléma, de már békésen lezárult. Az átszervezés idején decemberben a jogsegélyszolgálat munkatársai minden igazgatóságnál és postaszervnéll fokozott figyelemmel kísérték az emberek sorsát, és igyekeztek minden segítséget megadni. A foglalkoztatási biztonság a jövőben is lényeges kérdés, különösen a postaforgalomnál, valamint a kft.-k és az alapítványok területén.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Szakszervezet vagy munkástanács?

Az elmúlt hónapok viharos gyorsaságú politikai, gazdasági, jogalkotási változásai alapvetően meghatározzák a dolgozók mai, de főleg jövőbeni helyzetét. A szakszervezetek érdekelték egy valós szociális piacgazdaság létrejöttében, de a piacgazdaság viszonyai között működő szakszervezetek tapasztalatai bizonyítják, hogy a munkavállalók biztonságaért csak erős, jól működő szakszervezet tud harcolni a piac diktatúrájával szemben.

Ha valamikor, akkor ma, de holnap még inkább a munkavállalók elemi érdeke, — ma még sok esetben fel nem ismert — léteérdeke, egy minőségben, működésben új, hatékony szakszervezet. Az új minőségnek elsősorban az érdekképviselési és érdekvédelmi munkában kell megmutatkoznia.

Az elmúlt időszakban a nemzetgazdaság különböző területein és vállalatainál, így a Magyar Postánál is indultak szerveződések munkástanács létrehozására. Időközben a távközlés területén egy munkástanács létrejött és eredményesen működik (KOMEX Kft. [volt Alküz.] Budapest), a postaforgalomnál pedig egy szerveződik.

Az eddigi tapasztalatok bevallva, bevallatlanul is azt bizonyítják, hogy a munkástanácsok megjelenése, léte egyfajta kritika a szakszervezet felé, saját tagsága, a munkavállalók részéről. A hibás, nem kellően átgondolt szakmai intézkedések, az évtizedes „slágergondok” megléte, az itt-ott megjelenő vezetői arrogancia, és mindehhez egyes szakszervezeti testületek sok esetben csak statisztika szerepe kiváltotta a dolgozók elemi reakcióját: ha nem véd meg bennünket a szakszervezet, akkor létrehozunk a munkástanácsot, és ezzel egycsapásra minden vagy legalábbis sok minden megoldódik, elrendeződik.

A kiváltó okok és a következmények közötti összefüggés tisztá, logikus, a helyzet mégsem ilyen egyszerű. Egyértelműen belátható, hogy a munkástanácsok azért jöttek létre, mert a „normális ügymenet” mellett a szakszervezeti, munkavállalói jogok, jogosítványok alacsony határfokkal érvényesültek.

Arra, amire a munkástanácsok szándékuk szerint spontán szerveződtek, arra a dolgozók közösségének nincs jogosultsága, ugyanis a jogok nagy része szakszervezeti jogosítvány. Az eddigi szabályozás szerint a szakszervezeteknek saját jogaik mellett joguk és egyben kötelességük is volt a munkáltatónál a dolgozók közösségének a vezetésben való részvételét érvényesítenie. Ilyen, a dolgozói közösséget megillető jog volt pl., amit a szakszervezet a közelmúltban gyakorolt, a posta átszervezésének véleményezése.

A Munka Törvénykönyvének múlt évi módosítása szabályozza a munkáltatónál a dolgozók közösségének a vezetésben való részvételét. Ezek szerint a dolgozók közösségét véleményezési jog illeti meg: az adózott eredmény felhasználásának elveivel, a munkáltató szervezeti és működési szabályzatával, továbbá az átszervezésre, korszerűsítésre vonatkozó tervezetekkel, a dolgozók nagyobb csoportját érintő munkáltatói intézkedés tervezetével kapcsolatosan.

A dolgozók közösségét egyetértési jog illeti meg: a vállalati szociális terv kialakításánál és a végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásánál, a szervezeti és működési szabályzatnak a dolgozók vezetésben való részvételét megállapító szabályaival kapcsolatosan.

Ezek a jogosultságok nem érintik a szakszervezetek meglévő kizárólagos jogosultságait. Szakszervezeti egyetértés kell többek között:

- a kollektív szerződés megkötésénél,
- a munkaiügyi szabályzatok megalkotásánál,
- a dolgozók nagyobb csoportját érintő munkáltatói döntések és intézkedések előtt,

- továbbá a munkáltatót vagy nagyobb egységeit érintő, a munkaviszonyra vonatkozó, de a kollektív szerződésben nem szabályozott általános jellegű kérdések (gyakorlatilag tehát a dolgozókat érintő bármely munkahelyi kérdés) munkáltatói rendezésénél,

- a dolgozók személyi alapbérének megállapításánál.

Változatlanul élnek a szakszervezetek véleményezési, ellenőrzési, kifogásolási vagy vétőjogai. (A felsorolás nem teljes körű, csak a leggyakoribb eseteket soroltuk fel.)

A szakszervezeti választások során a munkavállaló megerősítheti, hogy továbbra is a szakszervezet érvényesítse a dolgozó közösség vezetésben meglévő jogosultságait, vagy a jogok gyakorlását más szervezetre, üzemi bizottságra, munkástanácsra stb. bízják.

Az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény lehetőséget ad a munkástanácsok létrehozására. Ugyanakkor ez a törvény kimondja, hogy az egyesülési jog gyakorlása nem járhat mások jogainak sérelmével. Magyarul a szakszervezetek jogosítványával csak a szakszervezetek élhetnek, de végre el kell jutni oda, hogy éljenek is ezekkel a jogokkal.

A most folyó szakszervezeti választások megfelelő alkalmat nyújtanak arra, hogy olyan dolgozókat válasszunk: a különböző tisztségekbe, akik ténylegesen élvezik a tagság, a dolgozók bizalmát. Ma valós esély van egy olyan szakszervezet létrehozására a munkahelyeken, és ezekre épülve az egész felépítményben, amely politikailag független minden párttól, és úgy alakítja ki belső működési rendjét, hogy felülről semmilyen diktátumot nem fogad el, s ténylegesen képes megvédeni a munkavállalókat a munkaadókkal szemben.

A munkahelyeken a szakszervezeteknek és a meglévő vagy a majdan szerveződő munkástanácsoknak osztozniuk kell a munkavállalók iránt érzett felelősségben.

Nem az a kérdés, hogy szakszervezet vagy munkástanács, hanem szakszervezet és munkástanács; tevékenységükben egymást kiegészítve és segítve, a dolgozók boldogulásának érdekében.

Meszlényi Ferenc

„Az ezredfordulóra a telefonhálózatot a háromszorosára növeljük”

1990. január elsején a Magyar Posta egyik részéből létrehozták a Magyar Távközlési Vállalatot, amelynek dr. Valter Ferenc lett a vezérigazgatója. Vele beszélgettem az átszervezés szükségességéről, gondjairól és a magyar telefonía fejlesztésének problémájáról.

— Abból indultunk ki — kezdte a vezérigazgató —, hogy sem a távközlés-szolgáltatás, sem szervezete nem felelt meg már a korszerű követelményeknek. De a legfontosabb a fejlesztés gyorsítása, a hálózat korszerűsítése volt. A technológiaváltás most már elodázhatalanná vált, mindez azonban nem volt elképzelhető a szervezet korszerűsítése nélkül.

— Miért nem felelt meg a régi postai szervezet?

— A régi szervezet három nagy ágazatot foglalt magában. Ezek tevékenysége elvileg elhatárolódott egymástól, főképpen gazdasági szempontból. Finoman kifejezve azonban összefonódások voltak, amelyek keresztfinanszírozáshoz vezettek. A postán belüli nyereséges tevékenység, a telefonía finanszírozta a hagyományos postai munkák veszteségeit, és bizonyos területeken a műsorszórás is. Ez elvitte a telefonía fejlesztésétől a pénzt. Nem volt belső érdekelttség, nem lehetett tisztán elkülöníteni a költségeket, a bevételeket és a nyereséget. Ez még, most a szétválás után sem szűnt meg teljesen, hiszen 1990. január elseje után a Távközlési Vállalatnak 1,3 milliárd forintot át kellett adnia fejlesztési forrásaiból a Posta Vállalatnak. Ezt azért kellett megtenni, mert a kormány nem tudta finanszírozni 1990-ben a hagyományos postai terület fejlesztéseit.

— Mennyi ideig lehet ezt még fenntartani?

— Szerintem nem sokáig, mert a Távközlési Vállalat részvénytársasággá alakul július elsejétől, ami azt jelenti, hogy az ilyen állami beavatkozásra már nem lesz törvényes lehetőség. De hát önmagában is anakronizmus ez az elvonás a piacgazdasági szemlélettel szemben.

— Mi volt és mi a célja a szervezeten korszerűsítésnek?

— Célunk, hogy a hagyományos szervezetet átalakítsuk, rugalmasabb, piacorientált struktúrává. Éppen most voltak nálam svéd távközlési szakemberek, mi hasonló rendszert alakítanánk ki, mint északi barátaink. Náluk is a marketingtevékenység, a marketingszempontok az elődlegesek, ők üzletorientáltak, mi ezt készítjük elő. Tehát mindent e szempontnak kell alárendelni: a szervezetet, és a technikai fejlesztést egyaránt.

— Hány emberrel és milyen vagyonnal jött létre a Távközlési Vállalat?

— Húszezren vagyunk és ötvenmilliárd forint a vagyonunk. — Miből áll ez a vagyon?

— Vagyonunk magában foglalja a teljes távközlési-hálózatot a központokkal, az épületeket, a kábelhálózatot, és minden olyan eszközt, amely ezt kiszolgálja.

— Mennyibe került az átszervezés?

— Ezt még körülbelül sem tudom megmondani, mert még nem állnak rendelkezésemre adatok. Talán egy év múlva pontos adataink lesznek. Azt mindenesetre elmondhatom, hogy igyekeztünk és igyekszünk úgy végrehajtani az átszervezést, hogy jövedelmezőségünk ne csökkenjen. És megállapodtunk a szakszervezettel abban is, hogy ezért, mármint az átszervezés miatt nem küldünk el senkit, s a dolgozóknak garantáljuk a szerzett jogokat. Egyébként költségtakarékosan hajtottuk végre az átszervezést. A lehető legegyszerűbb megoldásokat választottuk.

— Azt beszélik, hogy kétféle fejlesztési elképzelés létezik, az egyik a miniszter ötéves programja, a másik pedig az önkéntes. Nincs itt valami elmentmondás?

— Nincs külön miniszteri és távközlés-vállalati program. De van egy ezredfordulói szülő távközlésfejlesztési programunk, amelynél nagyon szoros kapcsolatot kell tartanunk a különböző fejlesztési és szolgálta-

tási egységek között. Nem lehet a helyi hálózatot és a helyközit külön-külön fejleszteni. Ehhez meg kell teremteni a megfelelő pénzügyi forrásokat, amelynek alapja a megfelelő üzletpolitika, a nyereség mértéke, s ezzel együtt a működőtőke bevonása. A Távközlési Vállalat terve tízeves. Az a célunk, hogy 2000-re a telefon-előfizetők számát legalább háromszorosára növeljük: ma 900 ezer főállomás van az országban, és szeretnénk, ha 3 millió telefonállomást működtethetnénk. Emellett adatátviteli rendszerünket is úgy kívánjuk fejleszteni, hogy a jelenlegi adatcsatlakozási pontokat a tízszeresére növeljük. Mi is azt valljuk, hogy amennyiben kedvezőbb jövedelmezőséget tudunk elérni, akkor a fejlesztés is kedvezőbb lesz. Ha hitelt, működőtőkéket tudunk bevonni, akkor a program idejét lerövidíthetjük 5 évnél hosszabb, de 10 évnél rövidebb időszakra. A miniszter nyilván azért beszélt öt évről, mert nagyfokú külföldi működőtőkére számít, de figyelembe kell vennünk, hogy ezt a tőkét csak olyan mértékben szabad bevonni, amilyen mértékben a fejlesztésünk racionális, a piaci feltételeknek megfelel, és ne menjen ki a profit révén több pénz az országból, mint ami a gyorsításhoz feltétlenül szükséges.

— Mi a véleménye önnek a kormány restriktív politikájáról? Hogyan hat, hathat ez a Távközlési Vállalatra?

— Ezzel nekünk is kell számolnunk. De reméljük, a kormány kialakít valamilyen belső preferenciát, rangsort. Nem azaz, hogy kevesebbet von el tőlünk, hanem azzal, hogy fejlesztést segítő intézkedéseket hoz. Garantálja számunkra a kedvező hitelfeltételeket, az állami rész utáni osztalékot visszafektetni a fejlesztésbe. Mindezt annak érdekében, hogy egy termelő-infrastruktúrát — támogatson, hiszen a termelőszféra fejlett infrastruktúra nélkül egyszerűen működésképtelenné válik. A kormány és az állam léteérdeke is ez. Bármelyik kormány jön a választások után, az

infrastruktúra és benne a telefonía fejlesztése gazdasági életkérdés. Egyébként ezt a területet tőlünk nyugatra mindenütt támogatják a kormányok.

— A részvénytársaság megalkulásaig már csak négy hónapjuk van. Milyen feladatokat kell megoldaniuk addig?

— Nagy gondot okoz a szétválás, hiszen 100 éves együttélést kellett megszüntetni. Január elsejéig az úgynevezett fizikai átszervezést kellett végrehajtani, ezzel párhuzamosan elő kellett készítenünk a nagyobb ütemű fejlesztési programot, kialakítani az új üzletpolitikát. Mindez nagyobb felelősség, ugyanakkor a szervezetátalakításban is nagyobb a szabadságfokunk, mint a régi kerekben. Átalakítottuk a belső ügyrendet. A túltengő bürokráciát leépítjük. Mindezeket azonban úgy kell végrehajtani, hogy ne legyenek zavarok a távközlési szolgáltatásokban. A részvénytársasággá alakuláshoz valódi támogatást várunk a kormánytól, hiszen ránk is hatott a fejlesztési források csökkenése. Hitelképek lennének, de nem kapunk hitelt, mert nincs elég szabad tőke az országban. Az igazsághoz tartozik, hogy valami előrelépés már van ezen a területen. A Világbankkal már folyik a hitelfelvé-

teli tárgyalásunk, s az év közepére remélhetőleg megkötjük a 2. távközlési hitelszerződést. Ezzel párhuzamosan kormányzati tárgyalások folynak az OECD-vel (Nyugat-Európai Fejlesztési Bank) is.

— Július elsejével részvénytársaságként működnek tovább. Milyen előnyei vannak e formának?

— Előnye, hogy rugalmasabbá teszi a piacon a mozgásunkat. Lehetőséget ad arra, hogy bevonjunk a bel- és külföldi működőtőkéket, amelynek a mértéke biztosíthat számunkra adókedvezményt. Az állam nem vonhat majd el újabb 1,3 milliárdot. De a részvénytársasági forma csak akkor hatékony, ha megfelelő szervezeti, gazdálkodási feltételek között működik. Az ügyfél is fontosabbá válik, meg kell nyernünk új szolgáltatásainknak.

— 55 éves letére meglehetősen jó erőben van, de azért meglátszik önön a fáradtság, az átszervezés okozta feszültség. Reménykedik, hogy az átszervezésre kiadott tízezrek és a rengeteg energia megtérül? És ezen erőfeszítéseknek az eredményeit én mint egyszerű fogyasztó is megérezem mihamarabb?

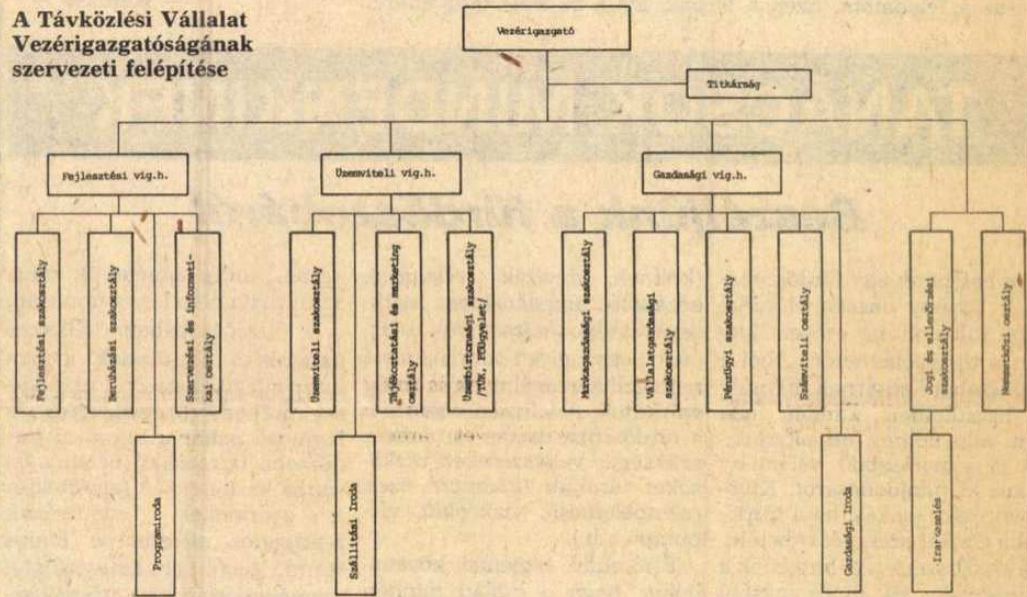
— Én optimista vagyok. Az elmúlt két év valóban nagyon intenzív munkával járt. Ezalatt

olyan gazdasági, politikai változások voltak, amikre szinte senki nem számított. Ezek hatása alól mi sem tudtuk, de nem is akartuk kivonni magunkat. Ez a gazdasági váltás segített is: jó lehetőséget adott arra, hogy az évtizedek óta stagnáló fejlesztési mélypontról kimozduljunk. Persze vita volt, és természetesen lesz is, de azt nyugodtan mondhatom, hogy a váltásnál sikerült a fejlesztés, az üzemeltetés és a gazdálkodás egységét létrehozni, és mindezek mellé a személyi feltételeket is megteremtünk. Remélem, a jövő bennünket igazol.

Udvarhelyi András

A Távközlési Vállalat Vezérigazgatóságának szervezeti felépítése

Szakszervezetünk elnöksége január 12-i ülésén a Magyar Posta Vállalat, továbbá január 15-i ülésén a Magyar Távközlési Vállalat dolgozóinak érdeklődését tárgyalta, és módosítások után azokkal egyetértett. Az elnökség mindkét ülésén szakmai bizottsági (postai és távközlési végrehajtószervek tagköziából választott) tagokkal egészítette ki saját testületét.

A Posta Vállalat érdeklődése: 25 százalék + második ütem

A Posta Vállalat vezetőinek érdeklődési előterjesztése 25 százalékos érdeklődést felhasználásáról szóló javaslatot tartalmazott. Ez magában foglalja az Országos Érdekegyeztető Tanács által a bérlémaradás felszámolására adott 22 százalékos érdeklődést, továbbá a múlt év végén a postaszervek számára felhasználásra leadott, majd visszakorrigált 3 százaléknál bért.

Közismert az Országos Érdekegyeztető Tanácsnak az a döntése is, hogy a közszolgáltató vállalatok 1990-ben 16 százalékos érdeklődést hajthatnak végre adómentesen. Ez a kedvezmény a Posta Vállalatra is érvényes. A szakmai vezetés — tekintettel arra, hogy az 1990. évi gazdasági terv kidolgozására és pontosítására március-

április folyamán kerül sor — a további érdeklődési lehetőségek megítélését csak ezzel egy időben tartja lehetségesnek. Ma egyértelműen megállapítható, hogy a Posta Vállalatnál ez évben a bérlémaradás korlátját nem a bérszabályozás előírásai, hanem a vállalat költségviselő képessége jelenti.

Az elnökség tudomást vette, hogy a Posta Vállalat most 25 százalékos érdeklődést hajt végre, s a bérek további fejlesztésére a tervezéssel egy időben kerül sor. Az elnökség elvárja, hogy az éves érdeklődés második ütemének végrehajtása során a Posta Vállalat a népgazdasággal azonos mértékű adómentes érdeklődési lehetőséget maximálisan kihasználja, s ezzel megakadályozza a postás dolgozók bérlémaradásának újratemelődését. Amennyiben a vállalati erőforrások — a konkrét számítások alapján — erre nem adnak lehetőséget, az elnökség szükségesnek tartja a fedezet forrásának központi rendezését. Ezért az elnökség felhatalmazta a főtítkárt, hogy a testület álláspontját képviselje a közszolgáltatás területén dolgozók érdekegyeztető bizottságában.

A felhasználás elvei

A középokú postaszervek bérszabályozása ez évben megváltozik: a szabályozás nem az

átlagbérré, hanem a felhasználható bértömegre irányul. Első lépésben — a 25 százalékos felhasználásánál — minden középokú postaszerv 25 százalékos emelheti bázisbértömegét. A bérlémaradás második ütemében a bértömeg növelése majd a postai belső gazdasági szabályozó keretében kialakított mutatók teljesítésétől függ.

A kialakított végrehajtási utasítás előírja, hogy a végrehajtó szerveknél összességében legalább az átlagos érdeklődési mértéknek meg kell jelennie. Természetesen az egyes postahivatalok, postai üzemek stb. között a bérlémaradás mértéke eltérhet, a teljesítmények, a norma szerint szükséges létszám mértékétől, a feladatoktól függően.

A bérlémaradás döntően az alapszabályozásában valószínűleg meg. A dolgozókra történő felosztásnál a teljesítmények szerinti differenciálás mellett két fontos megállapodást kell betartani:

● január 1-jétől az alapszabályozás összege 5100 forint (teljes munkaidőben történő foglalkoztatás esetén);

● az adható érdeklődés legkisebb mértéke 10 százalék.

A bérlémaradás 1990. január 1-jével valószínűleg meg, oly módon, hogy azt a januári bérekkel legkésőbb február 14-én kell kifizetni.

Évindítás bérlémaradással

A hírlaposok bérlé

A hírlapos dolgozók teljesítménybérézésében az alapszabályozás nem értelmezhető. Elegendhetetlen azonban, hogy bérlémaradásban az átlagos érdeklődés megjelenjen. Nem hagyhatók figyelmen kívül a várható újabb lapáremelések sem. Ezek a forgalomra kihatnak, s a hírlapkiadások és a hírlapárak bérlémaradására különleges hatást gyakorolnak. Az előfizetői példányszámok csökkenésével, az árusításban pedig a forgalmazott összeg növekedésével lehet számolni. Országosan mintegy 15 százalékos előfizetői példányszámcsökkenés, valamint kb. 10 százalékos forgalmazott értéknövekedés prognosztizálható.

Ezen adatok figyelembevételével országosan a hírlapkiadásoknál 3,4 százalékos automatikus bérlémaradást lehet feltételezni. A postaiszerveknek ezeket az országos irányzatokat területi sajátosságainkkal megfelelően át kell alakítaniuk.

A hírlaposok bérlémaradása ún. törzsbérlémaradás jellegű egyösszegű pótlék formájában jelenik meg. A kiegészítő pótlékok

mértékét egy összegben munkahelyi szinten — az egyéni kereseti „sávokhoz” igazodóan — differenciáltan kell megállapítani. E pótlék átmeneti megoldásként a Magyar Posta Vállalat új kollektív szerződésének megkötéséig él. Ugyanis: e szerződés majd átfogóan rendezi a jelenlegi bérlémaradás formáját.

Bérlémaradás a távközlésnél

A Magyar Távközlési Vállalat érdeklődési javaslata tartalmazta az Országos Érdekegyeztető Tanács által megítélt 17 százalékos bérlémaradás felszámolását; az 1989. évi bérgazdálkodásban garantált 3 százalékos érdeklődést, tehát 20 százalékos báziskorrekciót, és az 1990. évi 10 százalékos érdeklődési mértékét, összesen tehát 30 százalékos érdeklődést.

Tekintettel arra, hogy az átszervezés miatt a vállalat konkrét számításokkal alátámasztott 1990. évi gazdasági terve várhatóan március—áprilisban készül el, az elnökség a bérlémaradás jelenleg javasolt mértékét tudomásul veszi. Szükségesnek tartja, hogy az éves tervvel egyidejűleg a vállalat vezetősége a további érdeklődési lehetőséget megvizsgálja.

A távközlési dolgozók újabb bérlémaradásának megakadályozása, a kvalifikált munkaerő megtartása és létszámának bővítése végett az éves érdeklődés további ütemeként az elnökség legalább 10 százalékos érdeklődést tart szükségesnek.

A jelenlegi érdeklődésnél az elnökség igényli, hogy annak kifizetése a januári bérekkel együtt, ugyanúgy mint a Posta Vállalatnál, legkésőbb február 14-én történjen meg.

Az elnökség szükségesnek tartja, hogy a bérlémaradást döntően alapszabályozás forrásaként, s a szolgáltatás minőségét közvetlenül befolyásoló munkakörök megfizettségét kiemelten kezeljék.

A testület úgy foglalt állást, hogy az alapszabályozás összege — normál munkaidő figyelembevételével — e vállalatnál is 5100 forint legyen.

Az elnökség igényli, hogy:

● az 1990. évi gazdasági terv és az 1990. évi érdeklődési II. ütemének kidolgozása során a vállalat elemezze és mutassa be az átszervezés gazdasági hatását, beleértve az irányítói létszámnövekedést és annak költségkihatásait,

● a bértömeg-szabályozásra való áttérést az elnökség tudomásul veszi, de a konkrét szabályozási rendeletet még alkalmazás előtt meg kell vitatni az érintett szakszervezeti testülettel.

A táblafigyelő

A hírközlési dolgozók 70 ezres közösségében sok érdekes, különleges foglalkozás található. Vannak közöttük azonban tizen-egynéhányan, akik egy igen meglepő — számomra is először különös foglalkozást űznek: a horgonyzást tiltó táblák figyelői. Munkájukat nyugdíj mellett vagy mellékfoglalkozásban végzik. E kis csapat önállóan, egymást nem ismerve, az ország minden részében végzi rábízott felelősségteljes munkáját.

Közülük választottam ki *Kozma Sándornét*, aki főállásban a volt Postai Tervező Intézetnél dolgozik építéskalkulátori munkakörben.

— *Kérem, mondja el, hogyan lesz valakiből táblafigyelő?*

— 1983-ban megtudtam, hogy a postánál jelentkezni lehet telefonkészülék takarítására, valamint táblafigyelői munkára. Fiatal voltam, anyagilag rosszul álltam, a fizetésem kevés volt, így kapva-kaptam az alkalmon, és azonnal jelentkeztem a HTI hálózatfenntartó osztályán táblafigyelőnek.

— *Mi a feladata a táblafigyelőnek?*

— Az én területem Budapesten van. A Budapesti Műszaki Egyetem rakpartjától a nagyténi kastélyig húzódó Duna-part szakasz horgonyzástiltó tábláinak a naponkénti megfigyelése a feladatom. Ezen a 9

kilométeres szakaszon 15 tábla található. A folyón közlekedő hajóknak jelzik, hogy hol tilos a horgonyzás. Esténként azt ellenőrzöm, hogy a táblák a helyükön állnak-e, és hogy a táblát megvilágító lámpák égne-e.

— *Kilenc kilométer minden este az év 365 napján? Mennyi ideig tart ezt végigjárni?*

— Naponta kb. másfél órát töltök el az ellenőrzéssel. Nagy szerencsémre az autóbusz a táblák közvetlen közelében megy el, így egy részüket gyaloglás nélkül is tudom ellenőrizni. Másból leszállván a buszról egészen ki kell gyalogolnom a partra, mert távolabbról nem láthatók az oszlopok. Téli-nyáron, hóban-sárban hetente egyszer gyalog teszem meg az egész utat. Ekkor ellenőrzöm, hogy a horgony jól látható-e a táblán, nem sérült-e meg az oszlop. A javításokat egy gmk végzi.

— *Úgy tudom, 1985-ben éppen az ön területén történt, hogy egy ismeretlen hajó horgonyával feltépte az egyik postai kábel.*

— Igen. A horgonyát nem is tudta felhúzni. 1986-ban pedig a budafoki kompikötőnél előbb egy jugoszláv, majd egy osztrák hajó tépte el a kábeleket. Jelenleg is folyik a per ellenük. Dokumentumokkal tudtam bizonyítani, hogy az aznapi ellenőrzésemkor égtek a lámpák. Ezt a bírósági tárgyaláson

döntő érvként veszik. Így a többmillió kárt, amely a postát érte a kieső beszélgetések miatt, remélhetőleg, át tudjuk majd hárítani a hajótársaságokra.

— *A család mit szól ezekhez az esti sétákhoz?*

— Két gyermekem észre sem veszi, mert amikor lefekszem aludni, akkor megyek el ellenőrizni. Férjem pedig már megszokta az elmúlt évek során. Sőt, a férjemet is sokszor el kell hívnom, hiszen nem biztonságos a sötétben a Duna-parton egy nőnek egyedül sétálnia. Különösen érvényes ez a parton lévő kocsmánál, valamint a vasúti híd alatt, ahol rendszeresen csövesek tanyáznak.

— *Mennyit keres táblafigyelőként?*

— Havi bruttó 1053 forintot.

— Kerekes —

Visszatelepülésre várva

A Mozgóposta Csomagfeldolgozó és Vámközvetítő Üzem vezetőjével, *Csombok Lászlóval* még a karácsonyi forgalom idején szerettem volna beszélgetni, de azt választotta, inkább a csúcsgorgalom befejezése után keressem meg.

Tartottam magam a megállapodáshoz. Amikor másodszor állók az üzemvezető ajtaja előtt, a titkárnő már ismerősként fogad.

— Nyugodtan foglaljon helyet, a főnök tud az érkezéséről, éppen osztályvezetői eligazítást tart, de nemskára az ön rendelkezésére áll.

Valóban nem kellett sokat várnom. Nyílt az ajtó, és megjelent egy negyvenes, határozott fellépésű, temperamentumos férfi, Csombok László.

— *Köztudott, hogy az MCSV az 1988. május 28-i nyári menetrend óta nehéz körülmények között dolgozik. A Keleti pályaudvar területének nagy rekonstrukciója, valamint a Déli felújítása miatt az innen induló postavonatoknak ki kellett települniük. Mi történt azóta, javult-e a helyzet, és egyáltalán mikorra várható a visszatelepülés?*

— Örömmel számolhatok be egy kedvező változásról, ugyanis az őszi menetrendtől visszakaptuk — itt az üzem mellett — az egyik kezelési vágányt. Így a Nyugati II. kirendeltségről és Józsefvárosból indul és ide érkezik a szombathelyi, a győri, a balatonszentgyörgyi és a kiskunhalasi postavonat.

— *Mozgópostásoktól hallottam, hogy ezek a kirendeltségek elhagyottak, nehezen megközelíthető helyeken épültek. A dolgozók gyakran vannak kitéve az időjárás viszontagságainak. A vonatok állandóan késnek, így nem hogy a vidékiek, de a pesti mozgósok sem tudnak rendesen hazajárni.*

— Valóban van benne sok igazság. Sajnos, a vasúttól nem kaptunk alkalmasabb területet. Mi mindent megteszünk, de egyszerűen lehetetlen ezeken a helyeken a normális munkakörülményeket megteremtteni.

Minden elismerésem az itt dolgozóké. A tért postavonatok érkezése és a menők indulása között mindössze 50 perc a különbség. Ennyi idő alatt kell az egyik pályaudvarról a másikra az átközvetítést megoldani.

— A kirendeltségeken a gépkocsik nehezen tudnak a mozgóposták mellé állni, így elég körülményes a berakodás. A kelenföldi postavonatok általában éjjel 1/2 12 után érkeznek, s amikor a kikezelés megtörténik, már éjfél van. Ezért a Budapesten lakó dolgozóink taxit vehetnek igénybe, s ha számlát hoznak, költségeiket megtérítjük.

— *A kitelepülés az üzem melyik osztályát érintette leginkább?*

— A gondok legérzékenyebben a csomagosztályon jelentkeztek. A csomagfeldolgozóhoz Kelenföldre 29, Józsefvárosba 5, a Nyugati pedig 23 dolgozót kellett innen átirányítani.

— *Mikorra várható a teljes visszatelepülés?*

— A vasútnak a Keleti pályaudvar felújítását 1990. május 20-ra, a nyári menetrend kezdetére be kellene fejeznie. Kérdés, a kivitelezők tartják-e a határidőt? Újabb probléma is felmerül. Mivel végleg eldőlt, hogy megrendezzük a Budapest-Bécs Világkiállítást, valószínű, hogy a nyugatról érkező turisták számára Kelenföldön épül ki vasúti csomópont. Ha ez bekövetkezik, akkor az innen induló postavonatoknak ismét költözködniük kell, hogy hová, azt még nem tudom. Nemrég a Posta Központjában járva alkalmam volt találkozni Kis Pál János vasúti főelőadóval és Molnár Sándorral, a szállítási ügyosztály vezetőjével, akik arról biztosítottak, hogy a vasút a legmesszebbmenőkig figyelembe fogja venni a posta érdekeit.

Végül, hogy a kérdésre is válaszoljak, nagyon örülnék, ha 2 éves száműzetés után ez év nyarán minden kitelepített postavonatunk már a régi helyéről indulhatna.

— *Úgy tudom, létezik egy tervrajz, miszerint Józsefvá-*

rosban egy központi pályaudvar létesül, és innen indul majd valamennyi postavonat az ország különböző tájai felé.

— Köztudott, hogy a Józsefvárosban épülő több ciklusban, az évszázad legnagyobb postai beruházása, egy kombinát. A Hírlapfeldolgozó Üzemet már átadták, de hogy a mai gazdasági viszonyok között a központi pályaudvar mikorra készül el, ezt megjósolni sem tudom. Ha rajtam múlna, akkor a Keleti pályaudvaron valószínűleg meg a szállítási központot. Ez a pályaudvar alkalmas lenne arra, hogy innen induljanak és ide érkezzenek a postavonatok. Itt van a Csomagfeldolgozó, pár méterrel arrébb a Levélfeldolgozó Üzem. Megszűnnének a pályaudvari átközvetítések. Még gépkocsikat sem kellene igénybe venni, helyben, targoncákkal meg lehetne oldani a feladatokat. Mindehhez a vasútnak még 4-5 postavágányt kellene adnia. Persze ez csak álom, nem hiszek benne, hogy valaha is megvalósul.

— *Minden nehézség ellenére az üzem dolgozói a karácsonyi csúcsgorgalmat sikeresen megoldották. Ez tulajdonképpen nem is meglepetés, hiszen az MCSV-nél már hosszú évek óta nem gond az év végi hajrá lebonyolítása.*

— Azért azt nem mondanám, hogy nem gond. Igenis gond a decemberi hónap megszervezése. Nálunk a gyakorlat az, hogy jó előre megbeszéljük a vezetőkkel, kockáról kockára elkészítjük a forgatókönyvet, hogy a csúcsgorgalom idején már ne érjen minket semmilyen meglepetés. Persze bármilyen jó is a szervezés, nem tudnánk sikeresen megoldani az év végi feladatokat, ha dolgozóink nem vállalnák a sok-sok társadalmi munkát. Végül úgy érzem, ha év közben számos nehéz problémát is kellett leküzdenünk, azért összességében jó évet zártunk.

— *Köszönöm a beszélgetést.*

— *Én köszönöm.*

Kovarsik Pál

TANÁCSOK MINDENKINEK

Beszéljünk a fürdőszobáról

Ha belépünk egy fürdőszobába, a látvány élesen elárulja, hogy tulajdonosa milyen igényes a testápolás terén. Ahol a fürdőszobát lomtárnak tekintik, és beszűfölnak minden oda nem való holmit, ott akaratlannul is elmarasztaló vélemény alakul ki tulajdonosáról. Különösen rossz szokás, ha a fürdőszoba cipőtár szerepét is betölti, és a cipők szerteszét hevernek a helyiségben. Ha nincs más lehetőségünk a cipők elhelyezésére, akkor barkácsoljunk vagy készíttessünk egy jó magas állványt sok polccal, és abban helyezzük el tisztán a cipőket. Az állványt takarjuk el függönyvel, így a sok cipő látványát nem zavarja fürdőszobánk rendjét. Régi textilanyagból készíthetünk falra akasztható cipőtartót. Ha hímzéssel díszítjük, emelheti a fürdőszoba szépségét.

Beszéljünk most arról, milyen legyen a fürdőszoba berendezése. Nagyon jó szolgálatot tesz például egy háromrészes szekrényke. Az egyik részben tartjuk a tisztálkodással kapcsolatos holmikat (szivacs, szappan, fürdőszó, habfürdő, hintópor, lábápoló szerek, fürdőkefe, sósborszesz, hajszárító, borotválkozási eszközök stb.), második részébe tegyük a szépségápolással kapcsolatos kozmetikumokat, felszereléseket

(krémek, arcvizek, arcmosó, kézápoló, arcpakoláshoz szükséges tálka, hajcsavarók stb.). Jó, ha egy helyen vannak, mert nem kell keresgélni, ha szükség van rájuk. A harmadik részben a fürdőszoba tisztán tartásához szükséges vegyszereket, eszközöket tároljuk (kádmosó szer, csempelimosó, vízköoldó, vízpumpa stb.).

Elsőrendű higiéniai követelmény, hogy a család minden tagjának két külön törülközője legyen, egy a felsőtest, egy az alsótest törüléséhez. A törülközőket úgy helyezzük el, hogy érje a levegő, és egyik használatától a másikig kiszáradjanak. Ugyanis a tartósan nedves törülközőn gombák keletkezhetnek. A fürdőszobába annyi törülközőtartót szereljünk fel, amennyi a törülközők szellős elhelyezéséhez szükséges.

A fürdőszobát tartjuk ragyogóan tisztán. Ha a WC a fürdőszobában van, a szokásosnál nagyobb gondot kell fordítanunk tisztán tartására. Hetenként legalább kétszer fertőtlenítsük, nyeles kefével gyakran mossuk ki, hogy ne keletkezzen a lefolyórészben lerakódás. A WC rendszeres tisztán tartása nem helyettesíthető illatosító szerekkel. Ha a WC-kagylóban lerakódás van, sósavval eltávolítható. Ha az eljárás nem jár si-

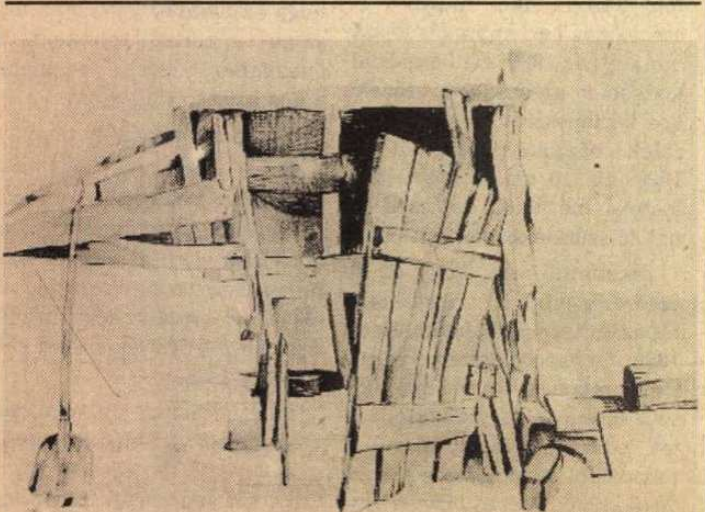
kerrel, addig ismételjük meg, amíg tiszta nem lesz a porcelán. A fürdőszobában kellemes hangulatot árasztanak a modern világítótestek. A mágnessel működő szappantartó és fogmosó pohár a korszerű fürdőszoba tartozékai (néhány forintba kerülnek). A felnőttek és a gyermekek testsúlyának rendszeres ellenőrzése fontos teendő, tehát nem hiányozhat a személmérleg sem a fürdőszobából. Fejmosás után jó szolgálatot tesz az elektromos hajszárító, amelyet inkább a lakószobában ajánlatos használni (ott kisebb a balesetveszély).

Sok családban kerekedik vita a fürdőszoba használatával kapcsolatban. Egymást zavarják, siettetik, különösen reggel, amikor eltávoznak a családtagok. A vitákat megelőzhetjük azzal, hogy egy fürdőszobai rendet alakítunk ki az indulás sorrendjében. Így mindenki tudja, mikor és meddig használhatja a fürdőszobát, és elkerülhető a reggeli idegeskedés. Az is a fürdőszobai rendhez tartozik, hogy mindenki tegye rendbe maga után a helyiséget. Használat után a mosdót, a fürdőkádát azonnal mossa ki, a csapotkat törölje le, a követ törölje fel, holmiját rakja el.

A gyermeket már kicsi korában szoktassuk a fürdőszoba kulturált használatához. Ehhez tartozik, hogy a szappant használat után ne tegye vissza mocskosan a tartóba, hanem öblítse le. Fogmosás után se hagyja a fogkrém maradványait a mosdóban, a fogkefében vagy a vízcsapon. A fürdőszobai renndhez tartozik, hogy a szennyes erre a célra készült, lefedett, lyukacsos, műanyag tartóban tároljuk. Az intim holmik se legyenek közszemlére kitéve, legyen megfelelő helyük. A szerteszét hagyott zoknik, zsebkendők sem díszítik a fürdőszobát, tegyük a szennyes-tartóba használat után.

Végül: ha valaki a fürdőszobában van, a belépni akaró családtagnak kopogni illik, még akkor is, ha „csak” a gyerek van bent.

Fási Katalin

FÁSKAMRA

Majsai Mária rajza

Élet csak egy van Éld hasznosan!

— Amikor még fiatal legényke voltam, tán még meg is mosolyogtam az akkori öregeket, ha azt mondogatták: az életük egy regény.

— Túl a hatodik X-en — fonsa tovább gondolatát *Börcei Gyula* nyugdíjas hivatalvezető — visszaemlékezve 40 éves postai munkaviszonyomra és egyéb közéleti tevékenységemre, sommázva én sem tudok mást mondani. Megéltem sok mindent, megértem sok mindent, de van jó néhány — nem véletlenül vannak vele tele viccelapjaink — ellentmondás. A tegnap még szentnek hitt definíciókról ma kiderült, hogy hamisak...

— Szavaiból arra következtetek, a postai munka mellett politikával is szeret foglalkozni.

— A politizálás konkrétan nem tartozott az életvitelembe. Harmadrendű kérdés volt. Első a kenyéradó gazdánk, ezt többes számban mondom, hisz a feleségem is a postától ment nyugdíjba. Hogy a két gyermekem kenyérére jusson rávaló, a második volt a háztáji gazdaság, és csak utána következett a közéleti tevékenység, vagy ha úgy tetszik, a politizálás. Ez

utóbbi több cikluson át tartó tanácstagságomban, Hazafias Népfront községi elnöki tevékenységemben és szintén a lakosság ügyét szolgáló ÁFÉSZ-igazgatósági tagságomban fogalmazódott meg konkrétan.

— Visszagondolva az ötvenes évekre, lenne-e, amit ma másképp csinálna?

— Ha a közéleti munkámra gondolok, akkor azt mondom, természetesen. Persze, utólag már könnyű okosnak lenni, most átszítálni az akkori apró eseményeket, kis életek kicsi, de az egyénnek életbe vágóan fontos dolgait, nyilvánvaló, hogy sok kihull. Talán most nem sikk, de a magyar paraszti életben példa értékű a fejlődés; bázisnak tesszen venni az egykori grófi szérút, és ehhez mérje a más... Falunkban van vezeték-gáz, víz, minden házban tévé, az autók számát nem is tudom, jó járdáink vannak stb.

— 1960-ban kapott Balaton-újlak postát. A hajdani kis fiókpostát II. osztályú hivattallá nőtte ki magát. Huszonöt évig a saját lakásomban volt a posta, jelenleg a faluközpontban üzemel egy korszerű, új postaépület. Míg aktív hivatalvezető voltam, négyszer kaptuk meg a Pécsi

Postaigazgatóság Kiváló Hivatala címet.

— Visszatérve még az ötvenes évekre, hadd kérdezzem meg, 1956 milyen nyomot hagyott az életében?

— Az előbb elmondottakból talán kitetszik, a fejlődés, az ember javát szolgáló reformok híve vagyok. Tehát reformernek tartom magamat és nem forradalmárnak. Újraértékelhetik az eseményeket, átrendeződhetnek az erőviszonyok — de dolgozni mindig kell. Élete az embernek egy van, munkája gyümölcsét igyekezzék élvezni, éljen hasznosan.

— Nyugdíjasként gyakran jár a környékbeli hivatalokhoz helyettesíteni. Könnyű követni a postán végbemenő változásokat?

— Annyi hivatalos díjszabást tanultam meg és alkalmaztam 1950 óta, hogy a jelenlegi sem nagyobb „kunszt” az előzőeknél. A postához kerülésemmel együtt az időben jött új üzletágként cégünkhöz a hírlapszolgálat. Azóta is az egyik legkedvesebb ténykedésem a sajtóterjesztés és a hírlap okirati kezelése. A fonyódi gimnáziumban elkezdődött több mint tíz évvel ezelőtt a postaforgalmi szakemberképzés. Ez idő alatt 32 középiskolás tanulót küldtek hozzám hivatali gyakorlatra. Szép és jó volt a gyerekeket tanítani, mellettük nem értem rá megöregedni. Nyomon kellett követni a Po. É.-változásokat, hogy szakmailag mindig naprakész legyek.

— Az utóbbi 15 évben a forgalom nem is tudom hányszorosára növekedett. Nem sajtóhiba: évente átlag 15 ezer csomagot vettem fel, főleg a községünkben kitűnően prosperáló kisüzem jóvoltából. Panaszra nincs okom, munkámat elismerték, többszörös kiváló dolgozó vagyok. Most, hogy nyugdíjba mentem, miniszterünktől megkaptam a Kiváló Munkáért kitüntető jelvényt.

— Olyan életkorba jutottam, amikor az anyagiak már veszítenek prioritásukból. A miniszterünk által aláírt elismerő sorok, remélem, majd az unokáim szívét is megdobogtatják, ha a kezükbe kerül idővel a nagypapa megsárgult okmánya.

Pusztai Mihály

Viczián Margit Anna: SZÜLŐFALUM — SZUPATAK

Sivítő női hang zavarta meg a beszélgetést: — Segítség! Lopják a retikülöm! Segítsééég!

Nézték a kiáltozó irhabundás hölgyet, aki szaladt a lépcsőkre, föl a tolvaj után.

Koroknyai postaellenőr köszönésre emelte a kezét, motyogott is valamit, aztán sietősen elindult a Bajcsy-Zsilinszky út felé. Menet közben mosolyogva emlékezett: a múltkor az Örs vezér téren két idősebb hölgy szólította meg. Azok a vallásossága felől faggatták. Most ezek meg... Hogy mik vannak manapság!

Fölérkezett a járdára, elengedte a tekintetét, s már látta is a rózsaszínű telefonfülkét. Kinyitotta az ajtót, vizsgálódott. Főnt az egyik sarokban pókhaló lebegett. Jegyezte. Leemelte a kézbeszélőt, s mert hallotta a „T” hangot, becsúsztatta a 2 forintost, s már tette is vissza a helyére. A pénzérme csörögve csúszott vissza. Végül kinyitotta a panaszládát, üres volt. Ezek után elyalogolt a következő telefonfülkéhez. Eszébe jutott a bőrkabátos ember egyik mondanása, hogy mindene volt, mégis hazavágyott. Honvágy. Ő nem ismeri. Hosszabb ideig egyedül még nem volt el.

Külföldön még nem is járt. Mindegy: elmegy.

Szürkésbarna alufülke. Az ajtón az üveg repedt. Feljegyezte. A panaszládában fehér papírt talált. Nyitotta, hajtogatta. Szalvétán formás két betű: „Kedves postás barátok. Tegnap este sirva jött haza anyátok. Eből a telefonfülkéből nem tudta hívni Ádámkát, egyetlen unokáját. Kedves postás barátok, ha szombatra megcsináljátok, köszönetet mond érte anyátok és apátok, 03. 06-án. P. N.”

Koroknyainak tetszett a szöveg. S még egyszer elolvasta. Cím az nem volt rajta. Mégis elvette. Megmutatja munkatársainak. Bizonyára ők is megmosolyogják. Ma 03. 10-e van és a telefon működik. A műszerész időközben megjavította. Koroknyai eltette a papírt, s ránézett az órájára. Elmult fél kettő. A fejét felkapta, s élénken szedte a lábait.

Az utolsó telefonfülkéből jelentette a központnak, hogy minden rendben, s aztán igyekezett a Jászai Mari térre. Ötemeletes sárga épület. A lift valahol fent járt. Nem várta meg. Ment a lépcsőházba. Az első emeleten megállt. Izgalma ki-fújta. A folyosóra lépett és lesekkelgett az ablakon. Édesanyja ült az íróasztal mellett, kezével támasztotta kontyos fejét, előtte vizespohár és andaxinosdoboz. Ferencnek kimeredt a szeme, s nézte, nézte, és keseregve motyogta:

— Drága anyám, mióta ismered a tervemet, hogy külföldre utazom, és ha tetszik, akkor kint maradok, azóta eszed a nyugtatókat. Otthon: párosával az Eleniumot. Itt meg az Andaxint. Anyám, ha így folytatod! Dehogyis! Lépett az ajtóhoz, kopogott és nyitotta. Köszönt. Szorongva várta édesanyja tekintetét. Az hátat fordítva ült, és poharárt éppen emelte a szájához. Az ajtóval szemben ülő, vörös hajú, középkorú hölgy hőkikentén nézett Ferencre. Ismerte. Motyogott Koroknyainaknak, aki sietve letette poharát, az Andaxint pedig a zsebébe csúsztatta. Megfordult, tágra nyílt szemmel nézett a fiára, és halkán megkérdezte:

— Mi van, kisfiam?

Az a gondolat rémlett benne, ez a gyerek elkészönni jött. Szí-

vét egyszerre a torkában érezte. Tétova mozdulattal kereste a fia kezét, és szorította.

Tekintetük találkozott, s ölelkezett.

Ferenc érezte, hogy édesanyja szüntelenül remeg. Meg kell vigasztalnia. Igen, meg. De mit is mondjon? Lelkében lobogtak a gondolatok. Megvizsgálatni csak egyvalamivel lehet, közelebb járni hozzá és mosolyogva mondta:

— Anyukám, reggel nézgettem a nyaralási hirdetést. Azt gondoltam, augusztusban elmegyünk Sopronba káthetes pihenésre. Egyszer, régen nyaraltunk már ott. Ha jól emlékszem, nyolcadikba jártam. Akkor kellemesen éreztük magunkat ott.

Koroknyainának tágra nyílt a szeme, és kitátotta a száját, levegő után kapkodott, és nagy sokára akadozva azt kérdezte:

— Hát... ezért jöttél?

Ferenc mély lélegzetet vett, és mosolyogva válaszolt:

— Persze, hogy ezért!

Reggel valóban nézegette a nyaralási hirdetést. És mikor megpillantotta Sopront, nagyot dobbant a szíve és sóhajtott:

— De jó lenne még egyszer Sopronban nyaralni.

Koroknyainé kitárta a karját és ámulva nyöszörögte:

— Kisfiam, Ferikém, egyetlenem! Örülök, hogy meggyünk Sopronba. De jó lesz!

Ferenc jó érzéssel nézte édesanyja arcán a nyiladozó örömet. Nézte és azt gondolta: ma minden összejött. A munkaterület, és hogy eljött a Jászai Mari tere.

Majd jövőre vagy azután azért elindul, és körülnéz a világban. Most egyelőre így a jó. Nagyon is jó.

P. Kovács János

Kenyér vagy kalács

Beszélgetés dr. Kertész Pállal a Posta Vállalatról

A Krisztina körüli székházban egyelőre nagy a felfordulás. A folyosón bútorok, iratokkal megtömött postaszakok, szekrényeket cipelő emberek mindenütt. Költözik a hivatal! Bármennyire is kényelmetlen, az átszervezés elengedhetetlen velejárója ez a felbolydulás, bár még nem olyan nagy mérvű, mint ahogy gondoltuk volna. Még minden mozgás házon belül zajlik. A Magyar Posta egykori központjában a három utódvállalat dolgozói keresnek maguknak helyet, hol gyengédebb, hol erőszakosabb módszerekkel. A január elsején bekövetkezett nagy változások másfél hónapos tapasztalatairól, a Posta Vállalat jövődöbeli terveiről kérdeztük dr. Kertész Pált, a vállalat vezérigazgatóját.

— Sokáig úgy tűnt — még az év vége felé közeledve is —, hogy nemigen lesz átszervezés a postán. Aztán mégis megtörtént. Mit jelent mindez a közönség számára, és mit a postásoknak?

— Novemberben, decemberben igen-igen felgyorsultak az események. Az átszervezés feszített tempója abból a kényszerűségből adódott, hogy késett a kormánybiztint döntés. Am az mindenképpen az átszervezés irányítóit és végrehajtóit dicséri, hogy a szolgáltatásokban fennakadás nem volt, a közönség szinte észre sem vette, hogy a Magyar Posta három szolgáltató vállalatá alakult át.

— Vagyis a postások viselték a pluszterheket?

— A változásokból adódó belső feszültségeket természetesen nekünk kell elviselni. Kár lenne tagadni, hogy voltak problémák, különösen a két nagy ágazat, a posta és a távközlés között. Időnként olyan volt ez, mint amikor a testvérek veszeksznek az örökségben. Kompromisszumok sora kellett ahhoz, hogy a tulajdonjog, a helyiségek, a vagyonmegosztás, a létszám és a bér kérdésében megegyezünk.

— Ez talán azt is jelentheti, hogy az átszervezéssel rosszabbul járt a Posta Vállalat?

— Mindent figyelembe véve, úgy érzem, igazságos döntések születtek.

— Közben azonban az élet nem áll meg. Már az első hónapban sok jelentős esemény volt az új, önálló vállalat életében. Ön szerint melyek voltak a legfontosabb események?

— Az alig több mint egy hónapos vállalat három rendkívül komoly feladatot oldott már meg rövid idő alatt. Minden szinten megfeszített munkát jelentett a 25 százalékos bérfejlesztés kidolgozása és „levelezénylése”. Február elejére mindenütt elkészültek ezzel a jelentős munkával, és február 5-én, de legkésőbb a hónap közepén ki is fizettük ezeket a béreket. Szintén nem mindennapos feladat volt a február 8-tól érvényes új díjszabás bevezetése. Mint minden díjszabás kidolgozása, ez is rendkívül komoly szervezőmunkát igényelt a vállalat minden szintjén. Sajnos, itt is a végrehajtásra jutott a legkevesebb idő, mert ebben a kérdésben is késett a kormány döntése. A harmadik komoly feladatunk a Posta Vállalat éví tervének elkészítése volt. A szétválás miatt nem álltak rendelkezésünkre a bázisadatok, ezért a reális tervekhez rendkívül alapos résztervezés

szükségeltetett. Bízunk abban, hogy ez a munka is sikerült.

— Ezek szerint gondtalan volt az átmenet?

— Azért ezt nem mondanám. Vannak természetesen komoly gondjaink. A feszültség-gócok főként a beruházás területén találhatók. Erre a legjellemzőbb adat az, hogy a postaszervek igénye ebben az évben 2,19 milliárd forint, a lehetőség pedig csupán 1,4 milliárd. Ezért bizonyos területeken komoly visszafogásra, sőt egyes megkezdett beruházások leállítására is számíthatunk. Itt a szállítási üzemek gondjai a legnagyobbak.

— Tavaly decemberben a vezérigazgató úr a Postás Dolgozóban arról beszélt, hogy az átszervezés egy hosszabb folyamat lesz. Hol tartunk most valójában?

— Az átszervezés két ütemben zajlik, és jelenleg a második ütem előkészítése tart. Az első negyedévben az anyagok előkészítése, a másodikban azok megvitatása folyik majd szakmai körökben. A harmadik negyedév a dolgozói és társadalmi viták időszaka lesz. 1990. végére pedig elkészítjük a Magyar Posta Vállalat végleges szervezetiét.

— Lehet-e már beszélni az új vállalat kialakult stratégiájáról?

— Egyelőre tervekről és feladatokról beszélhetünk. A vállalati adottságoknak megfelelően rugalmas üzletpolitikát, a piaci helyzethez való alkalmazkodás képességét kell elsajátítanunk. Ennek megfelelően lényegesen nagyobb önállóságot kell adnunk az igazgatóságoknak és a hivataloknak. Emellett persze szigorú pénzügyi fegyelemben kell működnünk, hiszen csak így tarthatjuk meg fizetőképességünket. Nem olcsó szlogennek számom, de a munkaerő-gazdálkodás hatékonysága, az ésszerű átcsoportosítások igen fontos tényezői lesznek az évi eredményességünknek. Fontos feladatunk a vállalat új arculatának a megalkotása, hiszen az új üzletpolitikai, kereskedelmi szemléletünkhez.

— Képes lesz-e a vállalat az idén növelni árbevételét?

— Ez valóban rendkívül fontos feladat, amelyre a vállalat minden dolgozójának törekednie kell. Az eszközök változatosak: új szolgáltatásokat kell bevezetnünk (expressz kölcsönzés, postai biztosító társaság, az egri aktív memória kártyarendszer beindítása, postatakarékjegy), javítanunk kell a Távközlési Vállalatnak nyújtott szolgáltatások színvonalát, jobban ki kell használnunk gépjárműve-

ink szállítási infrastruktúráját, és folytatnunk kell a pénzforgalom számítógépesítését. De más, régóta tervezett változásokat is remélünk ettől az évtől, ilyen például a kifizetési postahivatalok szervezeti formájának a megváltoztatása.

— Csak nem a postamesterségre gondol?

— De, valami hasonlóra. Ezt egyébként régóta tervezzük már, de az elképzeléseket az idén valóban szeretnénk végleges formába önteni.

— Lesz-e változás a hírlap-szolgáltatásban?

— Az új postatörvény életbelépésével, a monopoljogok oldásával egy időben ezen a területen is új kereskedelmi szemléletet kell kialakítani. Az eredményességnek természetesen vannak szervezeti feltételei is. Minél önállóbbá kell tenni ezt az üzletágot, szervezetében, elszámolási rendszerében is. A dolgozók bérrendszerében tükröződnie kell a kívánt kereskedelmi szemléletnek, és rendezni kell a pavilonok ügyét is, egy saját kiskereskedői rendszer kialakításával.

— Végül is milyen lesz az idei év a postásoknak? Az emberekben nagy a szorongás, mióta a távközlés elengedte a postások kezét. Meg tudja-e védeni a vállalat a dolgozóit a külső hatásoktól? A rohanó inflációt figyelembe véve, mennyi időre szól például a mostani bérfejlesztés?

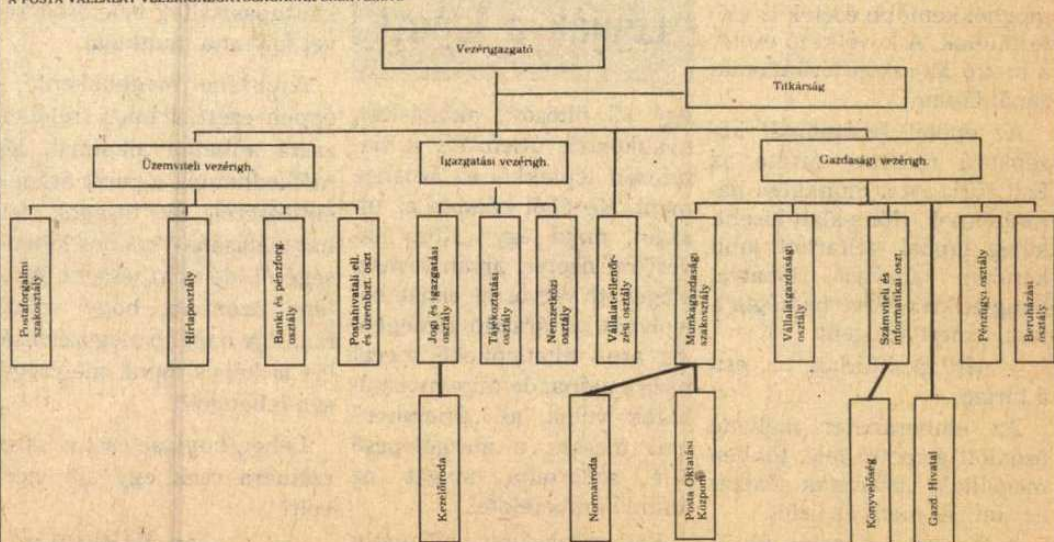
— A külső hatásoktól sajnos nemigen tudjuk megvédeni a postásokat. Am ha kalácsot nem is, biztos munkát és kenyeret fogunk adni dolgozóinknak. A bérfejlesztéssel kapcsolatban pedig tudni kell azt, hogy évközi béremelés csak a bevételek növelésével, az anyag- és egyéb költségek csökkentésével és létszámmegtakarítással érhető el. Az a szándékunk, hogy ebben a feladatban az igazgatóságoknak a legteljesebb önállóságot adjuk.

— Az elképzelhető, hogy mondjuk Miskolcon nagyobb lesz a bérfejlesztés, mint Szegeden?

— Valóban ez is előfordulhat. De ismétlem, csak akkor, ha nagyobb akarattal, a bevételek növelésével teremtyük meg ezek feltételeit. Így, ha nagyon jó világot nem is, de létbiztonságot, viszonylagos nyugalmat garantálhatunk a 45 ezer postásnak.

Zimmermann Ottó

A POSTA VÁLLALAT VEZÉRIGAZGATÓSÁGÁNAK SZERVEZETE

Még sok a tisztázatlan kérdés

A Távközlési Tervező Kft. gondoljai

A Magyar Posta január 1-jétől lényegesen átalakult. Az átszervezés azonban nemcsak a „csúcsot” érintette, több kisebb egység életében szintén lényeges változások álltak be. Közéjük tartozik a hajdani POTIBER, a Posta Tervező és Beruházási Intézet is, melyből kivált a POTI Távközlési Tervező Kft. a kft. terveiről, lehetőségeiről Frindt Antal ügyvezető igazgatóval beszélgettünk.

— *Hogyan lett a Magyar Posta Tervező Intézetéből kft.?*

— Papíron nagyon egyszerűen. Tulajdonképpen az 1989. szeptember 29-i elnöki értekezletet tekintethetjük sarokkőnek. Ez a tanácskozás megerősítette a posta belső átalakulását, és azt is megvizsgálta, hogy mely szervek alkalmasak a vállalkozási formára. Az eredmény az lett, hogy a POTIBER tervező-részlegének kft.-vé kellett alakulnia.

— *Az átalakulás tehát szigorú felsőbb utasításra történt?*

— Igen. Az eltérés csupán annyi, hogy 1985-ben a vezetés még az összevonást tartotta célszerűbbnek, ekkor jött létre az addig külön dolgozó tervező- és beruházó szervezetből a POTIBER. Az emberek azóta megszokták a közös munkát, és most jött újra a szétválasztás. Bár az intézet vezetősége azt javasolta, hogy a szervezet együtt menjen át az új működési formába.

— *Milyen volt az átalakulás fogadtatása?*

— A vezetők, tudomásul vették, a dolgozók kedvezően fogadták a változás hírért. Reméljük, hogy a kft.-rendszerben történő működés tisztább, a piaci körülményeknek jobban megfelelő helyzetet teremt, és nagyobb lehetőségeket ad az eredményes, hasznos hozó munkára. Dolgozóinkban burog az ambíció, biztosak abban, hogy meg tudnak felelni az új körülményeknek és a nagyobb követelményeknek.

— *Ennyire gondtalan lett volna az átalakulás?*

— Nem. Természetesen vannak kedvezőtlen tények is. A távközlés fejlesztésének területén ugyanis ma nincs piac, pénz és nincs termelői háttér. Lakossági és kormányigény természetesen van, de pénz hiányában nem indul a Távközlési Fejlesztési Program, így lényegesen kevesebb megrendelést kapunk, a kialakult kedvező struktúra nem tud működésbe lépni.

— *Ha lenne elég munkájuk, akkor minden simán menne?*

— Sajnos nem. A kft.-vé való átalakulás ugyanis nem egy-egy pillanatról a másikra, jelenleg is sok gondunk van. A kft. alapítója, a Magyar Posta 96 millió forint alaptőkével indította a vállalkozást, s ez elég is lenne. A gond az, hogy az átalakulás miatt ma már a Magyar Távközlési Vállalat egyszemélyes kft.-je vagyunk, és a működési feltételeinket újra tisztázni kell az új vezetőkkel. Ha sikerült volna december 31-ig, a nagy átalakulásig mindent tisztázunk, akkor most sokkal jobb helyzetben lehetnénk. A nagy felosztás azonban elsőpörte a kft.-k szervezését. Így ma még nincs együttműködési megállapodásunk, és várhatóan csak a három nagyvállalat szindikátusi szerződése után lesz. Egészen addig nem tudjuk, hogy milyen költségekkel kell számolnunk. Furcsa, de még azt sem tudjuk, hogy mennyibe kerül majd a telefon, a dolgozók juttatásai és az épület bérlete. Ezek ismerete nélkül pedig nem tudunk éves működési tervet készíteni.

A gazdasági terv hiánya, valamint az, hogy — mivel az öt-éves terv végén vagyunk — nincs elég tervezési megbízás, nagyfokú bizonytalanságot kelt az emberekben.

— *Hogyan próbálják áthidalni ezeket a nehézségeket?*

— Jelenleg két tervet készítettünk. Egy rövid távút, mely az átalakulás túlélésének a terve, és egy hosszú távút, amely a kft. végleges működését segítené.

— A túlélési terv keretében

új tevékenységi köröket alakítottunk ki, bevettük tevékenységeink közé a mérnöki szolgáltatásokat, ezzel is elősegítve sokoldalúságunkat. A belső szervezetet átalakítottuk, megosztítottuk a belső struktúrát.

— *Ezt hogyan hajtották végre?*

— Leegyszerűsítettük a működési rendszert. A POTIBER-nek „hosszú utas” működési rendszere volt. Az igazgató és a munkát elvégző irodák között állt az igazgató helyettese, a vállalkozási osztály és a termelés-szervezési osztály. Mi ezt a három láncszemet kiemeltük a rendszerekből, ezzel lényegesen gyorsítva és hatékonyabbá téve annak működését. Ennek az volt az ára, hogy egy irodavezetőt le kellett váltanunk és két osztályt megszüntetnünk, továbbá öt osztályt összevontunk. A kft. összesen 49 ember munkájára nem tartott igényt további működése során. Ez a vállalat dolgozóinak több mint 10 százaléka jelentette. Feleslegessé vált munkatársaink vagy a posta más vállalatainál helyezkedtek el, vagy a kordelvezményes nyugdíjazást kérték. 19-en mentek el felmondással más vállalatokhoz, úgy tűnik, mindenki megtalálta a helyét. Az átalakításban helyet kapott a tisztulási folyamat is, amit a posta felső vezetősége rossz szemmel nézett. Szerintük az átszervezés nem lehet eszköze a belső tisztogatásnak. Mi viszont úgy gondoljuk, hogy a rosszul dolgozó kollégákat ne a többi, jól húzó munkatárs tartsa el.

A rövid távú terv fontos része a kollektíva egyben tartása. Ezért megpróbáltuk kialakítani a dolgozók belső ösztönző-rendszerét. A működési feltételek ismeretének hiányában kényszermegoldást alkalmaztunk. Egyelőre 10 százalékos bérfelzárkózást és március 31-ig 10 százalékos bérkiegészítést kapnak dolgozóink, akik nem tehetnek arról, hogy a kft.-nek nincs a működőképességéhez elég információja. A cél a munkaerő megtartása. Reméljük, hogy március 31. után — job-

ban ismerve lehetőségeinket — végleg be tudjuk vezetni az új ösztönző-rendszert.

— *A hosszú távú tervek közül melyek a legjelentősebbek?*

— Az év közepéig szeretnénk elérni, hogy átalakulhasunk többszemélyes kft.-vé. Szeretnénk a kft.-n belül a dolgozói érdekeltséget létrehozni, mert a dolgozók részéről — jogosan — nagy a beleszólási igény a kft. működésébe. Jelenleg ilyen lehetősége még az ügyvezető igazgatónak is alig van, mert az alapító gyakorlat minden jogot. Különösen kellemetlen, hogy a megállapodások nagy részét nem a Távközlési Vállalattal kötöttük, így most mindent részletesen újra kell tárgyalni, újra meg kell győzni a sok vonatkozásban más véleményen levő „alapítót”.

Hosszabb távon szeretnénk áttérni a mennyiségi ösztönzőről a minőség elismerésére. Tervezői jogdíjakkal akarjuk értékelni a kiváló és mélyen átgondolt munkákat. Ez régi tervünk, csak eddig a Magyar Posta nem engedélyezte.

Mivel a jelenlegi technikai bázis nem megfelelő, létszükségletté válik a fejlesztés. Szeretnénk külső tőke bevonásával megoldani ezt a problémát is.

— *Mit vár a kft.-től anyagi, gazdasági téren?*

— Komoly lehetőségeket, eredményeket. Nincs többé bérszínvonal, mely meghatározná a maximálisan kifizethető munkabért. A kft. működésének alapja a munka- és a versenyképesség a piacon. Csak az itt dolgozó embereken múlik, hogy tudnak-e alkalmazkodni a piaci viszonyokhoz. Nemcsak én, de a kollektíva is úgy érzi, hogy képesek vagyunk erre.

— *Milyen a dolgozók hangulata?* — kérdeztük Farkas Gyula megbízott szakszervezeti bizalmiától.

— Ha ismertek lesznek a működési feltételek, az sokat javíthat a hangulaton. Akkor tudni fogják az emberek, hogy miért és mennyit kell dolgozniuk. A munkák azonban addig sem állnak, a megrendeléseket teljesítjük. Egyelőre hinni kell a kft.-ben, és reménykedni, hogy megerősödik. Nem félünk a piaci versenytől. Csak az kell, hogy a piac valódi és működő legyen, ne kényszeríthessenek ránk semmit akarunkon kívül.

— *Milyen a szakszervezet helyzete?*

— Jelenleg tanuljuk a kft.-t. Itt nem válik el egymástól a vezetői és a dolgozói érdek, a vezetéssel együtt és nem ellene kell tevékenykednünk. Minden híreszteléssel ellentétben a kft. nem kapitalista ízü vállalkozás. A vezetés most sokkal közelebb került a dolgozókhoz, mint korábban valaha is volt. Ezt tovább erősítette a dolgozók vagyoni érdekeltsége.

— A gondunk csak az, hogy roppant lassan forognak a kerek, nagyon lassan születnek meg életfontosságú döntések. Az alapítók számára fontos tanulság: egyik napról a másikra nem születnek kft.-k. Idő kell hozzá...

Mészáros Gábor

A költő köztünk van

Gépkocsivezetőket riasztó csúszós úton, kellemetlen nyirkos időben közeledünk Szekszárd felé. A lehangoló időjárás ellenére szürkeállományomban mégis lírai gondolatok kavarnak. Elvégre a távközlésnél dolgozó olyan kollegához igyekszem beszélgetni, aki szívesen írogat verseket, novellákat és szívesen mesélget nekünk terveiről, nézeteiről.

Aztán megérkezve a városba rögtön vissza is zökkenek a hétköznapi valóságba. Árkoktól szabdalt, deszkakerítéssel övezett útvonal mentén, ha nehezen is, de megtalálom a Tolna Megyei Távközlési Üzem bejáratát. Innentől már nyert ügyem van; gondolom én — csak az interjú-alanyomat kell megkeresnem.

Találomra benyitok az egyik ajtón. Három ember serénykedik éppen. Bemutatkozásom után mit gondol a kedves olvasó, mi lehet az első téma, amely szóba jön? Az, amire gondolnak. Ha ma 2-3 postás, távközlési, vagy másorszárai dolgozó találkozik, az átszervezésről esik a legtöbb szó. Hallgatom a helyiségek, a székek, az asztalok megosztásának kálvá-

ni. Éreztem, hogy papírra kellene vetni azt, ami bennem feszít, kavarg. Úgy van ez, hogy az agy valamelyik féltékéjében megjelenik a gondolat, és írni kell. Az egész a részgömböcskékből áll össze. Ez egy másrétű állapot. Láttatni, érzéltetni úgy, ahogy más nem tud. Egy biztos, én megrendelésre nem tudok írni.

— *Manapság, amikor nagyon sokan megélhetési gondokkal küzdenek, úgy gondolja, hogy az emberek verseskötetet vásárolnak, a költészetre vágyanak?*

— Hogy szükség van-e versre? Az emberek erre igent mondanak. Tudom, hogy sok családban fölteszik a kérdést: mi lesz holnap? Ennek ellenére keresik és vásárolják a könyveket. Az embernek kell hus, tej, kenyér, de vágyik a szép szavakra is. Én a szép szavakban —, a szeretet sugárzásában hiszek, nem a mocskokban. Ez vezethet el bennünket az erkölcszhöz, amit én a nemzet talpkövének tartok. Ezt tartom igaz értéknek.

— *Verseit kinek ajánlja, kinek írja elsősorban?*

— A hétköznapi embereknek írok. Ők olvassák a verseimet, novelláimat. Mondandóm mindig egyértelmű. Azon igyekszem, hogy írásaim érthetőek legyenek, hogy olvasóim különösebb nehézség nélkül is el tudják helyezni olyan síkba, amely érzelmi állapotuknak megfelel. Ars poeticám minden embernek szól, legyen az bármilyen iskolázottságú, foglalkozású:

Ne sokat írj,
inkább legyen kevés,
de érthető,
így nyisd ki
agyad csáp-csapjait
te költő.

— *Hol jelennek meg írásai, milyen sikert könyvelhet el magának idáig?*

— Tolna megyei Népújságba szoktam írogatni, de megjelent már versem például a Dátum karácsonyi számában is.

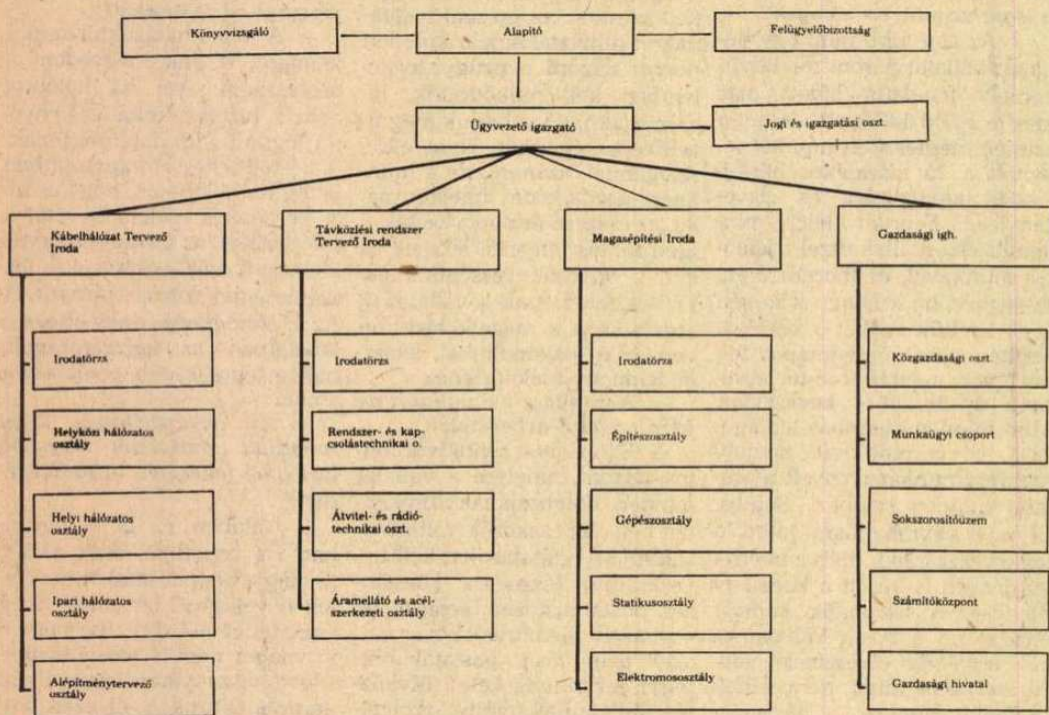
A Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság pályázatára beküldött „Emlékezés barátommal” című novelláért különdíjat kaptam. Erre nagyon jóleső érzéssel gondolok vissza, valamint arra is, amikor a díjátadási ünnepség után sokan odajöttek hozzám, körülvettek és dicsérték írásomat.

— *Mik a legközelebbi tervei?*

— Mi is lehetne egy magamfajta ember legfőbb vágya? Természetesen az, hogy az évtizedek során leírt gondolatokat összegyűjtse és önálló kötetben megjelenesse. Ami biztatást ad számomra, hogy ez már több mint vágy, mert ha minden jól megy a közeljövőben megjelenik az első verseskötetem.

Szeretném, ha névnapi, születésnapi, nőnap megjelentésként már az én verseskötetemet adhatnák át barátainak, családtagjaiknak mindazok, akiknek tetszenek írásaim.

— tándor —

Szomorú, de ma már a legmeghökkenőbb esetek is előfordulnak. A következő esetet a metró Moszkva téri állomásánál láttam.

Az épület bejáratánál középkorú rikkancs árulta az Esti Hírlapot a munkából hazatérőknek. Hóna alatt kisebb köteg lappal, feltartott jobb kezében újságot lóbálva, hangját kiengedve harsogta a régi, ismert szlogent:

— Hírlap, hírlap, ... esti a hírlap ...

Az emberáradat mellett özlött a metró felé, többen megálltak, vásároltak. Zajlott az élet, jól ment az üzlet.

A tömegből hirtelen kivált

Lopják a lapot!

egy jól öltözött, aktatászkás, nyakkendős úriember, és határozott léptekkel az áruhoz ment. Kezéből kikapta az újságot, majd egy „Kösz haver”-rel fizetve, arcán ravasz, elégedett vigyorral ismét beleolvadt az áramló tömegbe. Az árus hitetlenkedő arccal nézett utána, de mire mozdulhatott volna, az „úriember” már messze, a mozgólépcső felé sodortatta magát az áramló emberekkel.

Emberünk, egy pillanatig

még zavartan állt, majd a sokat tapasztaltak beletörődésével folytatta munkáját.

A történet meghökkenítő, s éppen ezért számos tréfálkozásra adhatna alkalmat. Elmelkedhetnék a papír árának emeléséről, az újságok felhasználásának számos lehetőségéről, de nem teszem. Az a tény azonban, hogy valaki már egy napilap megszerzéséért is képes lopni, mélységesen lehangoló.

Lehet, hogy az eset a tettes számára csak egy „jó vicc” volt?

— Mészáros —

Szendró László: BIRKÁK

Történész a szlovák kormányban

Még 1976-ban történt, hogy lakásomon felkeresett egy deli, alig középkorú férfi, aki elmondta: Pozsonyból jött, az ottani Szlovák Állami Levéltár munkatársa, és postatörténeti anyagot gyűjt. Előzőleg járt Budapesten a Postamúzeumban, ahonnan hozzám irányították, mint a múzeum kutatójához.

Személye és ismeretei iránti érdeklődésemre elmondta, hogy magyar származású, komáromi születésű, családos, két apró gyermeke van, s a prágai egyetemen történelem és levéltár szakon végzett, most pedig levéltárosként dolgozik. Feladatuk kapta Szlovákia területén a posta múltjának kutatását és megírását. Látogatásának célját a témához tartozó irodalom és a magyar postatörténelem megismerésében jelölte meg, hogy a kapott feladatnak eleget tudjon tenni. Ehhez kérte segítségemet. Politikai múltjáról nem beszélt, én sem kérdeztem.

Ekkor kezdődött kapcsolatom dr. Varga Sándorral, és tart a mai napig.

Az első találkozásunk során tájékoztattam a hazai postairódalomról, figyelmébe ajánlottam a nevesebb forrásmunkákat és a bécsi Hofkammerarchiv Postakten néven őrzött, igen gazdag rendeletgyűjteményét, amelyet később kutatóim is, és gazdag anyagot gyűjtött. Abban az időben én az 1852–1854-es homonnai-tokaji fogazott bélyeg megjelenésének rejtélyével és ehhez csatlakozóan a Paulay család postai tevékenységével foglalkoztam, amiről tájékoztattam őt. Felmerült annak szükségessége, hogy e témák, valamint Forró mezőváros XVIII. századbeli postájának múltját a kassai levéltárban található anyagokban kutassam. Barátom készségesen segített kutatási engedély megszerzésében, melynek alapján Kassán napokon át kutathattam. Így tudtam megjelentetni a Forró postájáról készült érdekes tanulmányt a Borsodi Levéltári Évkönyv II. kötetében 1979-ben, és a tokaji posta történetét a Hermann Ottó Múzeum Évkönyvében, ugyancsak 1979-ben.

Kapcsolatunk során folyamatosan kicseréltük kutatásaink

eredményét, az egymástól kért levéltári anyagot kölcsönösen felkuttattuk, megküldtük, segítettük egymás munkáját. Varga barátom, míg szívósan kutatta a fő témaanyagát, több kisebb jelentőségű, de érdekes tanulmányt is publikált. Budapesten jelentette meg a Történeti Tanulmányok III. kötetében a „Pozsonyi Jogakadémia az abszolutizmus és a dualizmus korában (1850–1914.)” című munkáját, majd megírta a pozsonyi telefonközpont létesítésének kísérletét. Ehhez a munkához soproni kutatótársam, dr. Mesterházi Sándor útján nyújtottam adatot, mivel a pozsonyi-val egyidejűleg Sopronban is folytak e tárgyban kísérletek.

Varga Sándor 1981-ben ismét járt Budapesten, akkor a Postamúzeumban kalauzoltam és segítetttem az anyaggyűjtésben. Postatörténeti nagy tanulmánya 1982-ben jelent meg Prágában. Ennek fejezetei: A szervezett postaszolgálat első száz éve Szlovákia területén 1528–1624. Az eddigi kutatások és irodalom. (Ebben a magyar, német, cseh, szlovák postakutatók munkáit ismertette röviden.) — Első postavonal Magyarországon. — Állandó postaállomás létesítése Pozsonyban. — Szervezett posták Szlovákia területén az 1556–1624-es években.

Barátságunk során huszonnyolc levél íródott. A kezdeti hivatalos témákat baráti, családi vonatkozású közlések váltották fel. Egyszer, 1984-ben kényes témához nyúltam. Szóvá tettem a magyar földrajzi nevek tőlünk idegen használatát még a magyarlakta területeken is. Kifogásoltam az ottani hivatalos történelemszemléletet, hazánkhoz való viszonyát. Én a nálunk honos, internacionalista alapon nyugvó egymás közti kapcsolattartást tartottam követni valónak. Barátom ezzel egyetértett, de ennek feltételül a másik fél azonos törekvését tekintette, ami az akkori kormányzatból hiányzott.

Idézem levelének e részét: „Ha valaki Magyarországon azt hiszi, hogy a nemzetiségekkel való pozitív bánásmód majd arra ösztönzi az utódállamok kormányait, hogy ők is liberálisabb nemzetiségi politi-

kát folytassanak, az nagyon téved. Internacionalizmus, igen! De ne úgy, hogy a problémákat a szőnyeg alá söpörjük, és nem veszünk róla tudomást. Vagyis eladni a határokon kívül élő magyarokat egy kétes barátságért.”

Figyelemre méltó sorok. Lám érdemes meghallgatni a másik oldalt is, amire mi ideát nem fordítottunk figyelmet. De folytatam az állásfoglalást: „Egy töredékét írtam le itt azoknak a kemény, küzdelmes, kisebbségi sorsban megszerzett tapasztalatoknak, amelyek újra és újra beigazolódnak. Remélem, hogy egyszer összefüvünk a nem is távoli jövőben, és ha érdekel, bővebben is kifejthetem nem is a saját, hanem az itteni magyarság tapasztalatait. Addig is marad a postatörténet, amelyben relative nincs politika...” Mikor ezt írta, 1984. május 24. volt.

Az elmúlt év végén eljött az ideje, hogy kifejthesse a szlovákiai magyarság tapasztalatait, nemcsak nekem, hanem nyilvánosan is a két ország színe előtt. Varga Sándor barátomat a december 12-én megalakult új szlovák kormányba miniszterelnök-helyettesnek nevezték ki. Miután a Magyar Nemzet január 9-i számában közölt riport alapján meggyőződtem az azonoságról, vált teljessé örömmöm. A riportból értesültem arról, hogy a Prágai Tavasz idején a szlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetségnek elnöke és a Csemadok kb-titkára volt.

Varga Sándor barátom — amint utólag megtudtuk — a Husak vezette Szlovákiában hallgatásra, tisztségeiről való lemondásra kényszerült. Most, a korábbi rendszer bukása után, az elsőbb között rehabilitálták, és a miniszterelnök-helyettesi posztra állították. Büszke vagyok barátomra, és bízom benne, hogy a rábízott országos ügyeket: nemzeti-kisebbségi problémák, s vele együtt az iskolai ügyek megoldását, a nemzet tudat fejlesztését a megváltozott politikai szellemben sikeresen fogja magas tisztségében elősegíteni.

Ezzel maga is a két nép történelmének formálójává válik.

Dr. Kamody Miklós

A Kertbarát Kör programja

Március 12. A fűszer- és gyógynövények termesztése és felhasználása. Előadó: **Lencsés Ottó**, kertész-mérnök.

Március 26. Új lehetőségek, módszerek alkalmazása a családi zöldségtermesztésben. Előadó: **dr. Nagy József**, a Kertészeti Egyetem docense.

Április 9. Fórum a zöldségtermesztésről. Előadó: **dr. Zatykó Lajos**, a Zöldségtermesztési Kutatóintézet igazgatója.

Április 23. Környezetkímélő növényvédelem. Előadó: **dr. Seprő Imre**, növényvédelmi kutató főmérnök.

Május 14. Környezetvédelem. Előadó: **dr. Sárközi Péter** professzor.

Május 28. Gyümölcsökből házilag készíthető befőttek, szörpök technológiája. Előadó: **dr. Papp János**, egyetemi tanár, az Országos Kertbarát Kör elnökségének tagja.

Június 11. Hajtásválogatás szőlőnél és gyümölcsfáknál. Előadó: **dr. Szentmiklóssy Ferenc** kertész-mérnök, a „Kertész és Szőlész” szerkesztője.

Június 25. Fórum a szőlő- és gyümölcs-termesztésről. Előadó: **dr. Merényi Károly**, a Gyümölcs- és Dísznövénykutató Intézet főigazgató-helyettese.

A foglalkozásokat az Építők Klubjában tartjuk, mindig 17.00 órakor. Budapest VII. kerület, Gorkij fasor 35/A.

Ha valaki be szeretne lépni a körbe, azt bármelyik foglalkozáson megteheti. Az éves tagdíj aktív postás dolgozóknak 120 forint, postás nyugdíjasoknak 60 forint.

Az előadásokon kívül a kertgok számára kedvezményes vetőmag-, növény-, műtrágya- és növényvédőszer-beszerzési akciókat, kirándulásokat, tapasztalatsere-utakat is szervezünk.

Minden postás dolgozót és nyugdíjast szeretettel várunk!

Érdeklődni lehet: a 122-8001-es telefonszámon **Kőrösi Jolán** klubelőadónál.

—ösi—

Postatörténeti vetélkedő

II. forduló

1. Melyik mitológiai alak lett a hírközlés és a postaszolgálat jelképe?

- a) Apollón,
- b) Merkur,
- c) Vulkanusz.

2. Ki rendelte el első ízben a magyar nyelv hivatalos használatát a postaszolgálat területén?

- a) II. Rákóczi Ferenc,
- b) Deák Ferenc,
- c) II. Lajos.

3. Ki viselte először a „Magyarország Postamestere” címet és hivatali? (Az ő nevéhez fűződik az első Bécs—Buda postajárat megszervezése.)

- a) Taxis Mátyás,
- b) Podmaniczky Frigyes,
- c) Szépe János.

4. Az osztrák posta a levelek bérmentesítésére mióta használ bélyegeket?

- a) 1850-től,
- b) 1886-tól,
- c) 1904-től.

5. Miért merült feledésbe Pollák Antal és Virág József világra szóló találmánya, a betűíró gyors telegráf?

a) Bonyolult kezelése miatt. (Kezelésének elsajátításához hónapokra volt szükség.)

b) Teljesítményessége miatt. (A magyar közigazgatásban nem volt olyan hivatal, melynek forgalma munkával elláthatta volna.)

c) Nagy villamosenergia-fogyasztása miatt.

6. Mikor kapcsolódott be a Magyar Posta a külföldi légiposta-forgalomba?

- a) 1922-ben,
- b) 1933-ban,
- c) 1918-ban.

+ 1. Nevezzen meg legalább három egyedi nagy rendezvényt a Postás Művelődési Központ működésének legutóbbi éveiből!

Beküldési határidő: 1990. április 13.

A megfejtéseket „Postás Művelődési Központ, Budapest, Postafiók 601. 1373” címre kérjük beküldeni.

(Az egyéb tudnivalók megtalálhatók a Postás Dolgozó ez évi januári számának 7. oldalán. A szerk.)

Furcsa világban éltünk a közműltig. Történelmünket felsőbb utasításra szégyellnünk kellett, és arra is vigyáztak, nehogy a minket követő nemzedékek átfogó képet alkothassanak életünkéről, mindennapi munkánkról, azokról az eredményeinkről, amelyeket nem hivatalosan nyilatkoztattak ki.

Korábban minden valamirevaló közhivatal, iskola, intézmény, köztük a posta is, rendszeresen megjelenő évkönyvében beszámolt munkájáról, eredményeiről, ismertette szervezetét, vagyoni helyzetét, felsorolta állandó, kinevezett alkalmazottait, közölt minden, a tevékenységi körébe tartozó fontosabb adatot. A negyvenes évek vége felé megszűntették az évkönyvek kibocsátását, egy ideig a szaklapok megjelentetése is szünetelt, manapság pedig még attól is tartanunk kell, hogy a történelmi igazság kiderítéséhez nélkülözhetetlen iratokat megsemmisítik.

Ilyen körülmények között meggyugt és örömmel tölt el, hogy a Postamúzeum hosszú hallgatás után először 1985-ben évkönyvet adott ki, nemrég pedig, 1989-es keltezéssel, újabb kötetével jelentkezett. Amint ennek előszavában ígéri, évenkénti sorozattal szándékozik az érdeklődőket megörvendeztetni, negyed-

évenként pedig a Postamúzeumi Közlemények füzetében igyekszik tájékoztatni az újabb postatörténeti kutatásokról, azok eredményeiről.

Felmerül a kérdés, kikhez szólnak az említett dokumentumgyűjtemények, amikor a hírközlési feladatokat ellátó, eddig egységes posta három fő ágazatra és velük egyelőre bizonytalan kapcsolatban álló kisebb gazdasági egységekre bomlott szét. Nem haladja-e meg túlzott mértékben a várható érdeklődők, a gyűjteményeken kívül a múltat kutató hivatásos és műkedvelő történészek igényeit a kinyomtatott 1500 példány?

Merem remélni, hogy ennek az aggodalomnak nincs valós alapja. A napjainkban zajló látványos változások — gondolom — ráébresztik az újonnan alakult postai, távközlési és műsorszóró vállalat és a hozzájuk kapcsolódó társaságok, alapítványok „postás dolgozóit” arra, hogy szakmájuk története része nemzeti történelmünknek ugyanúgy, mint az egyetemes civilizáció és kultúra történetének. Ennek tudata pedig fel kell, hogy keltsen az igényt mindenkinben, aki valamikor magát a postások nagy családjához tartozónak tekintette, hogy nyomon tudja követni a hírközlési szolgálat kifejlődésének fontosabb eseményeit, amelyeknek egyike-másika nemzeti tudatunkat, sőt büszkeségünket is megalapozhatja, emellett tudományos ismereteinket fontos adatokkal bővítheti.

Az ajánlott kötetben érdekes tanulmányt olvashatunk a Magyar Rádió stúdiójának fejlődéséről; megismerkedhetünk egy kalandos életű, tudós magyar feltalálóval, **Martin Lajossal**, továbbá a 300 évvel ezelőtti budai postamesterrel; képet kaphatunk arról, miképpen működött Gyöngyös postája a városi tanács kezelésében; érdekes adatokat tudhatunk meg a balatonszemesi lóváltóállomásról; ismertetőt olvashatunk az Amerikai Történeti Múzeum postatörténeti kiállításáról; Nagyszeben postájának történetén keresztül bepillanthatunk Erdély postatörténetébe; végül tájékoztatást kapunk a Postamúzeum kiállításairól és munkatársairól.

Sajnálatos dolog, hogy a gondos szerkesztés nem párosult hasonlóképpen lelkiismeretes nyomdai kivitelezéssel. Egyik-másik cikkben a sorismétlésnek, szövegkihagyások, törledési hibák a mondanivalót ugyan nem rontották el, de nehezítik az olvasást. Mindezzel együtt érdekes, hasznos olvasmányként ajánlom az évkönyvet a szakmáját szerető minden postai, távközlési és műsorszórási dolgozó figyelmébe.

Megrendelhető a Postamúzeumnál.

Benda István

Ismeretterjesztési tapasztalatok

Kulturális munkánk egyik fontos területe az ismeretterjesztés. E tevékenységünkben nagy szerepet vállal előadásainkkal a TIT. A korábbi évekhez hasonlóan a Postás Művelődési Központ egyes körei, valamint a különböző postaszervek éltek is ezzel a lehetőséggel.

Összesen 205 előadást rendeltünk a TIT-en keresztül, 215 750 forint értékben. Csak néhány postaszerv nem kért előadást korábbi, állandó partnereinktől. Az előadásokra általában jól felkészült, szakképzett előadókat kapunk. Erről tanuszkodnak a visszaküldött jelentőlapok is. A kiválasztásban, megrendelésben nagy segítséget nyújt a TIT által összeállított ajánlófüzet, melyet minden évad kezdetén megküldünk a helyi szervezőknek, megkönynyítve ezzel választásukat.

E tevékenységünkre a jövőben is nagy súlyt fektetünk, és a munkát anyagi lehetőségeink figyelembevételével folytatni kívánjuk. Számukat — a TIT megnövekedett közvetítési díjai miatt — jelentősen nem növelhetjük. Erre csak az ismeretterjesztésre szánt összeg megemelésével nyílhat lehetőség. Reménykedünk azonban abban, hogy a felmerülő igényeknek ezután is hasonló színvonalon tudunk eleget tenni.

A megrendelők közül különösen aktív volt a Posta Központi

Szálló, amely 38 előadást kért. (Bár megjegyzendő, hogy ezek az előadások kivétel nélkül filmvetítések és az ezt követő elemzések voltak.)

A további sorrend a megrendelt előadások számát tekintve a következőképpen alakult: Postás Művelődési Központ Nyugdíjasklub, Postaforalmi Szakközépiskola I., József Attila kollégium, POKI; öt előadásnál többet kért még az új Postaforalmi Szakközépiskola, a Postás Művelődési Központ Zenebarát Köre, a „Derűs Alkonyat” nyugdíjasklub, a Magyar Posta Központja és a Budapest 70-es hivatal.

Érdemes figyelemmel kísérni a megrendelt előadásokat téma szerinti megosztásban. A korábban említett 38 filmvetítésen kívül a legtöbb előadás témája a mai politikával, politikai élettel és gazdasággal foglalkozott. Ez is bizonyítja az érdeklődés fő irányát. Összesen 30 előadás volt e témakörből. (A Magyar Posta Központjának valamennyi megrendelése ebből a témából volt.)

Az egyes témák szerinti további sorrend:

művészettörténeti előadás 28, zenei előadás 27, útiélménybeszámoló 17, irodalmi előadás 12. (Ez utóbbi valamennyi a Helikon csoport műsora volt a Pos-

taforalmi Szakközépiskola kérsére.)

A művészeti és a társadalomtudományi előadások nagy száma mellett feltűnően kevés igény volt a természettudományi és a műszaki-technikai előadásokra (összesen 11).

Ismeretterjesztő tevékenységünk egyik profilja az iskolai oktatás segítése, kiegészítése. Ebben az alábbiak kérték támogatásunkat: a József Attila kollégium, a két Postaforalmi Szakközépiskola, a Derkovits Gyula Általános Iskola, a PO-KI, a 14. Sz. Szakmunkásképző és a Puskás Tivadar Szakközépiskola.

A 7 intézmény 79 alkalommal vette igénybe felajánlott szolgáltatásunkat 117 250 forint értékben megrendelt előadásokkal. Ez az összelőadások számának 38,5 százalékát teszi ki. Ez is bizonyítja a tevékenységünk fontosságát és hasznosságát, nem utolsósorban létjogosultságát is, melyet a jövőben még fokozni kívánunk.

Szeretnénk 1990-ben is — anyagi lehetőségeinkhez mérten — valamennyi igényt, érdeklődést színonvatosan és hatékonyan kielégíteni, melyben továbbra is számítunk a postai szervek, helyi szervezők közreműködésére, segítő támogatására.

Nagy László

Postások és volt postások sportévadzárója

Pártoktól és választási csatározásoktól hangos korszakunkban a normál földi halandó egyre nehezebben igazodik el. Az emberek számára pedig szükség van olyan kapaszkodókra, stabil pontokra, amelyekre a jelenét és jövőjét alapozhatja. Ezzel szemben többségük mit tapasztal? A korábban biztosnak hitt munkahelyét átszervezik, vagy megszüntetik. Alapvető élelmiszer-ipari cikkek, szolgáltatások árai a csillagos eget verik, míg neki a havi jövedelemnek nevezett valamiből kellene megélnie, de mindenféle bűvészmutatvány, második, harmadik, negyedik műszak ellenére ez nagyon nehezen megy.

Csoda-e, ha ilyen mozgalmas légkörben néhány hónappal ezelőtt — amikor a Benczúr utcai Postás Művelődési Központ bezárta kapuit felújítás miatt — óvatos aggodással kérdezték sokan: a hagyományos sportévadzárót akkor hol rendezzük meg?

A postás üzemi bajnokság Budapesten 4000 embert jelent. Ők pedig tudják, hogy minden évben január végén kicsit ünnepelesebb, kellemesebb hangulatban találkozhatnak azokkal a kollégákkal, sporttársakkal, akik kiemelkedő eredményeket értek el a bajnokságban. Számukra idáig ez biztos pont volt. Ha ez így van — akkor most is meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a legjobbak elismerését.

A rendezvénynek január 26-án a SZOT Tárogató úti Központi Iskolája nyújtott ideális helyszínt. A program a Postások Szakszervezete mellett működő, Budapesti Társadalmi Testnevelési és Tömegsport Bizottság beszámolójával kezdődött. *Makai Attila* elnök sportágokról, számokról, a sportbizottság erőfeszítéseiről beszélt. Arról, hogy a legfontosabb feladatuknak tartották a rendszeres sportfoglalkozások megteremtését, a kötetlenül végezhető sportprogramok előkészítését és megrendezését. Az üzemi bajnokságban az elmúlt évekhez hasonló számban vettek részt a csapatok. Szó volt arról is, hogy a jövőben igen jelentős, fáradságos munkát kell kifejtetni a dolgozók összefogásában, szervezésében, de a bizottság bízik abban, hogy a szakvezetők, szakszervezeti tisztségviselők támogatják a nemes feladat megvalósítását. „*Ne feledjük a sportember tud küzdeni, van állóképessége és mindig nyerni szeretne*” — hangoztatta beszámolójában az elnök.

Mennyi munka, mennyi lelkes sportaktíva tenni akarása van e rövid értékelés mögött. Ezek a gondolatok már akkor jutnak eszembe, amikor *Kánya*

Gyula titkár a jutalmakat adja át a postás tömegsport szervezői, irányítói részére.

Aki elköszön...

Késő este már emelkedett a hangulat és a diszkós hangereje. Fiatal, mosolygós párok ropják a táncot, vagy éppen *Budai László* játékmester irányításával próbálják ügyességüket bizonyítani.

Így *Kiss Sándorral*, a tömegsportbizottság tagjával keresnünk kell egy csendesebb helyet, ahol leülhetünk beszélgetni, aminek az ad aktualitást, hogy egyrészt Sanyi kérte felmentését a sportbizottságban betöltött funkciója alól, másrészt e rendezvényen kapta meg a SZOT Testnevelési és Sport Emlékplakettjét.

— 1975-ben kerültem a postához. *Széplaki László*, aki már akkor is a postás tömegsport ismert egyénisége volt, szólt nekem, hogy nem vállalnék-e szerepet a sportbizottságban. Örömmel mondtam igent, mert

mindig szerettem a sportot. Ifjú koromban fociztam, sérülésem miatt azonban át kellett térnem a kézilabdára.

— Amikor a sportbizottságba kerültem a kispályás labdarúgás szervezését, népszerűsítését kaptam feladatul. 1978-ban értük el a legnagyobb sikert, ugyanis ebben az évben 104 csapatot sikerült szervezni. Erre még ma is büszke vagyok. Sajnos, e népszerű sportág létszáma is csökken az utóbbi időben. Propagandánk ellenére sem növekszik a csapatok száma. Az ismert okok miatt egyre nehezebb szervezni az embereket. Sajnos, az utóbbi időszakban nekem is annyira sűrűsödtek az egyéb feladataim, hogy a sportbizottsági tagsággal járó rendszeres szervezőmunkát már nem tudom vállalni. Sporttársaimnak azonban megmondtam, hogy nem akarok teljesen elszakadni ettől a szép munkától. Amikor szólnak és igénylik a segítségemet, szívesen jövök.

— Nem számítottam rá, hogy megkapom a Testnevelési és Sport Emlékplakettet. Nagyon örülök neki. Köszönöm mindazoknak, akik így értékelték az elmúlt időszakban végzett tevékenységemet.

...és aki beköszön

Másik beszélgetőtársam *Rütkő Károly*, aki 1989-től tagja a Budapesti Társadalmi Testnevelési és Tömegsport Bizottságnak, 35 éves, 1970 óta dolgozik a postánál. Jelenleg a Levéldolgozó Üzem külföldi osztályán dolgozik. A Győri Távközlési Műszaki Főiskolán végzett.

— Már középiskolás koromban a sporttal töltöttem el a szá-

badidőm nagy részét. Sajnos, csak későn, 20 éves koromban ismerkedtem meg a tenisszel. Egy ideig csak barátaimmal ütögettem a labdát, de hamarosan belekóstoltam a versenyek izgalmába is. Munkahelyemen már több éve nemcsak résztvevője, hanem szervezője is vagyok a sporteseményeknek. A postás sportnapokon korábban is rendezője voltam a teniszversenyeknek.

— Amikor a Postás Sport Egyesület Lumumba utcai telephelyén elkészültek a tenispályák, felkértek, vállaljak szerepet a tömegsportbizottságban, és 1989-ben szerveztek üzemi bajnokságot. Egy év tapasztalata után elmondhatom, hogy a postásoknak hiányzott ez a lehetőség. Az elmúlt évben az igazgatóságok részére szerveztünk csapatversenyt. A résztvevők várták már az egyes fordulókat, a pályákon lelkes játék, egészséges versenyszellem uralkodott. 1990-től terveink szerint már nemcsak igazgatóságok, hanem üzemek, hivatalok,

kft.-k csapatai is indulhatnak a bajnokságban.

— A több mint 30 éves Budapesti Társadalmi Testnevelési és Tömegsport Bizottságban jól érzem magam. Nagyon lelkes, hozzáértő, sportszerető emberekkel találkoztam itt. Tetszik a havonkénti rendszeres megbeszéléseink légköre, amelyeken mindig a legközelebbi feladatokról döntünk.

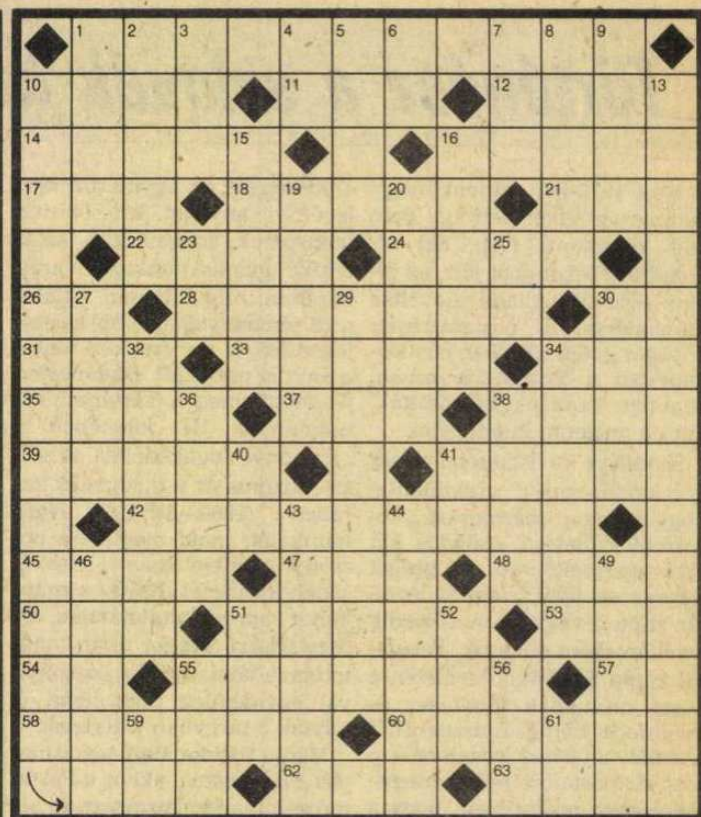
*

A beszélgetések és a sikeres rendezvény után a szemlélődő azon gondolkodik, mivel is lehetne befejezni irományát.

Talán azzal, amelyről az elején polemizált. Néhány ezer postahivatalban, távbeszélő üzemből, igazgatóságokból stb. dolgozó ember számára biztos pont a sport, s minden évben, január végén a sportévadzáró.

A stabilitás pedig nagyon lényeges dolog. Nemcsak a sportban!

Tánczos Sándor

G. B. Shaw szellemes mondását idézzük: „*Van, aki akkor eszik...*” — folytatás és beküldendő a vízszintes 1., valamint a függőleges 10. sorban.

VÍZSZINTES

1. Az idézet első része. 10. A Ligur-tengerbe ömlik. 11. Fővárosi ruhagyár. 12. Illatos virágú fa. 14. Zenészek olvasmánya. 16. Egyfajta víz. 17. ... szakadt. 18. Németből származó. 21. Nikkel, foszfor. 22. Olasz pénz. 24. ... se holnap. 26. Szovjet repülőgép jelzése. 28. Hangot hallatva leeső. 30. Párja az okozat. 31. Tiltakozás. 33. Egyfajta medve. 35. Adél becézve. 35. Jövőbeliséget kifejező határozószó (ford.). 37. Mi? oroszul. 38. Tengeri állat (ford.). 39. Felöntött a garatra. 41. Zola személyneve. 42. Semmittevők. 45. Cserélni — részlet. 47. Kárpátjai folyó oroszul. 48. Jelfogó. 50. Baranyai község. 51. Idegen női név. 53. Fénylik a feje. 54. Labdarúgótrófea. 58. Jóravaló. 60. Dolgozó patás. 62. Kölköd része! 63. Versenyt meghirdet.

FÜGGŐLEGES

1. Garam szlovákul. 2. Televíziós Imre. 3. Német piros. 4. Időszak. 5. ... Scott (dzsesszzenonista fonatikusan). 6. Kis fo-

lyóvíz. 7. Vazelin eleje! 8. Dugó. 9. A rigócsalád egyik tagja. 10. Az idézet folytatása. 13. Száz éve a születésnapját ünnepeztük a nagy cseh íróknak. Családneve és egy darabjának a címe. 15. Kicsikék. 16. Színházi jelenet (lat.). 19. Sík terület. 20. Tisztességtelen. 23. Igevégeződés. 25. Missouri autójelzése. 27. Meredek. 29. A víz ezt is teszi. 30. Fogkrémárka. 32. Két tér, terület. 21. Nikkel, foszfor. 22. Olasz pénz. 24. ... se holnap. 26. Szovjet repülőgép jelzése. 28. Hangot hallatva leeső. 30. Párja az okozat. 31. Tiltakozás. 33. Egyfajta medve. 35. Adél becézve. 35. Jövőbeliséget kifejező határozószó (ford.). 37. Mi? oroszul. 38. Tengeri állat (ford.). 39. Felöntött a garatra. 41. Zola személyneve. 42. Semmittevők. 45. Cserélni — részlet. 47. Kárpátjai folyó oroszul. 48. Jelfogó. 50. Baranyai község. 51. Idegen női név. 53. Fénylik a feje. 54. Labdarúgótrófea. 58. Jóravaló. 60. Dolgozó patás. 62. Kölköd része! 63. Versenyt meghirdet.

— Bánhidi —

Beküldési határidő: március 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: *Szent ég, már annak is tartozik?*

Könyvtulajányt nyertek: *Bedi Istvánné* (Círák), *Dénes Ilona* (Szombathely), *Herendi Éva* (Bacs), *Nyárádi Jánosné* (Marcali).

Irány Marokkó

Novák Ferenc május 1-én kíséretével Marokkó felderítésére met nyeregbe száll. Ezúttal indul. Több ezer kilométeres túra Olaszország és Portugália érintésével 100 napra tervezi.

Idén is Rudas uszoda

Ebben az évben is minden héten hétfőn, szerdán és pénteken 19.00—20.00 óráig a postások rendelkezésére áll a Rudas uszoda. Jelentkezni lehet *Babulka Oszkár*nál a helyszínen.

POSTÁS DOLGOZÓ
A Postások Szakszervezetének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13.
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
MNB 218-98330-4116
Felelős szerkesztő: MEZŐFI LÁSZLÓ
Telefon: 142-8777
Kiadja a Népszava Kiadó Vállalat
Budapest VII., Rákóczi út 54. Telefon: 122-4810
Levélcíme: Budapest, Postafiók 32. 1964
Felelős kiadó: KISS JENŐ vezérigazgató
Előfizetési díj egy évre: 36 Ft
90—0550. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató
ISSN 0230—3701

1 2 4 8 16 * * *